Тахан В. И. Ленин ваь 106 шу дуз

ДАИМ ЯХАРГЪЯ ЛЕНИНА ЦIИ!

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ЕРА, 22 апрель, 1976 шу. • № 49 (5276). • Мах 2 кеп.

Даькъала хийла марксизм-ленинизм—даим дийна латта революционни интернациональни хьехам, империализмана духьала, социализмаи коммунизмаи котало бахьан долаш дерригача мехкий къахьегамхоша лоаттабеча къовсама байракх!

(1976 шера 1 Майна хетадьача КПСС ЦК ТIаьхьехамашнара).

В. И. Ленин яьча човнех вийрзачул тIехьагIа Кремле Халкъа Комиссарий Совета заседане председателал деш ва.

1918 ш., 17 октябрь. Москва. (КПСС ЦК-рча марксизмаи ленинизмаи Института архив).

ТАСС фотохроника.

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIа пленум

Самардийнахьа КПСС Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIа пленум хилар. Цига «КПСС XXV съезда дIадехарашка хьежжа КПСС Заводской райкома юкхьанцарча партийни организацешта кулгалдара балхах йола отчет» йийцар. Цу хьакъехьа доклад йир парте Заводской райкома хьалхарча секретара А. И. Бабикова.

Пренеех къамаьлаш дир: Б. В. Ануфриенкос — «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни завода бригадира, К. С. САЛТАХАНОВА — КПСС Грозненски горкома секретара, Л. С. ПОГОРОВАС — ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» завода контрольни мастера, А. А. ЧАЙКИНА—КПСС Гудермесски горкома хьалхарча секретара, Ш. Х. ГАЙТАМИРОВА — Грозненски района «Атагинский» совхоза звеньевойя, парттрупорга, В. В. БУГРОВА — Н. Анисимова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода парткома секретара, А. Ч. ОСМАЕВА — КПСС Шалински райкома хьалхарча секретара, В. П. ПОТЕМКИНА — Грозненски локомотивни депо машиниста, М. М. САКАЕВА —Урус-Мартановски района Мичурина цIерагIча совхоза парткома секретара, М. П. ВУЕЦА — «Горскнефть» НГДУ парткома секретара, М. Д. ПАВЛОВАС—Наурски района «Плодопитомническкй» совхоза бригадира.

Пленуме къамаьл дир КПСС обкома хьалхарча секретара А. В. ВЛАСОВА.

Дийцача дешах боагIаш бола соцам тIайийцар пленумо.

«КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъяра парте обкома мероприятеш» тIайийцар пленумо.

Пленуме дийцар организационни доаш.

Пленумо КПСС обкома административни органий балха отдела заведующелла А. Т. ДЯТЛОВИ гIишлошъяра отдела заведующелла Л. Д. МАГОМАДОВИ чIоагIбир. Кхыча балха оттарца пленумо КПСС обкома гIишлошъяра отдела заведующе декхарех мукъавалийтар Э. Э. ИСМАИЛОВ.

Пленума балхах йола отчет газета тIа кепатохаргья.

Коммунистически субботника итогаш

Укх шера 17 апреле чакхдаьнача коммунистически субботнике дакъа лоацаш республика къахьегамхоша баьча балха итог яьй Нохч-ГIалгIай АССР Статистически управлене.

Субботник хиннача дийнахьа заводашкеи фабрикашкеи, гIишлошъеча, транспорте, колхозашкеи совхозашкеи, городашц, юрташи цIенъеш, гаьнаш, зизаш дIалогIаш хьинаре дакъа лаьцар республика къахьегамхоша.

Укх шера коммунистически субботнике дакъа лоацаш хилар республикера 586 эзар саг, соахкарчул дукха дукхагIа.

ЦаI-ах миллион сома маьха промышленни продукци ара а хийца иттлагIча пятилетка фонде дIачуделар 381 эзар сом. Из хьоккам а соахкарчул лакхагIа ба.

«Красный молот» завода къахьегамхоша субботник хиннача дийнахьа хьайир цементирующи ши агрегат, цхьа буровой насос, 35 эзар сом мах бола тайп-тайпара мехкдаьтта аппаратура.

Йийгача промышленноста предприятешка цу дийнахьа хьабир кхо эзар пар кога гIирс, 7 эзар трикотажни чухьнахьа дувха барзкъа, мебель еча предприятешка 36 эзар сома маьха тайп-тайпара продукци арахийцар, хIаьта консервни заводашка — 57 эзар условни банка консерваш.

Механизатораша субботник хиннача дийнахьа лакха къахьегама овсарле йолаш генараш, шекара свеклаш, хьажкIаш, баьцадаараш, кхийола культураш дIаювш болх бир.

Республике гIишлошъеча соахкарчул 3 эзар дукхагIа саг хилар къахьегаш укх шера субботник хиннача дийнахьа.

Сийлахь-боккхача болама, ленинска идеалашта шоаш мутIахьа хилар кхы цIаькха а хьахьекхар Нохч-ГIалгIай республика къахьегамхоша.

БIаьстан дено~шу кхоаб

МИШТА ЛЕЛ ХIАМАШ ДIАЮВЛГА

КПСС ЦК ЦхьоалагIча майна хетадаьча ТIаьхьехамаша дегаш ураоттадаь болча республика колхозийи совхозийи механизатораша хьинаре къахьег дикагIча агротехнически хана бIаьсти юв юртбоахама культураш дIайийна яхар духьа.

Республика бIарчча хьайиьача 1976 шера 19 апрель тIакхоачаш 85,7 эзар гектара тIа йийнай бIаьсти юв культураш, е планагIа 45 процент.

Хьакъоастадаьча лаьттах ахане дукхагI чу тIа бIаьсти юв культураш дIайийна баьннаб Надтеречни, Наурски, Шалински, Шелковской районий боахамашка.

Генараш дIадийнад 7,7 эзар гектара тIа е планагIа 48 процент. Из технически культура дIайийна бола гарга ба Грозненски, Шалински районий боахамашка.

Шекара свеклаш дIайийнай 7,1 эзар гектара тIа, е планагIа 77 процент. Уж дIаювлга дика лел Урус-Мартановски, Шалински районашка.

ДIае йолаяьй бIаьсти юв керттера культура — хьажкIаш. ХIанзле а 5,1 эзар гектара тIа дIайийнай уж, е планагIа 17 процент. Из культура дукхагIа дIайийнай Наурски районе — 39 процент. Шалински районе — 43 процент. Цхьабакъда, дIахо а дукха къахьега деза хьажкIаш дIаера. Кхы а 25 эзар гектара тIа дIае еза уж духхьал ялата лаьрхIа.

ДIадуви да баьцадаараш а. Уж дIадийнад 8436 гектара тIа, е планагIа 68 процент. Республике эггара хьалха баьцадаараш дIадийна баьннаб Гудермесски района боахамашка. Уж дIадера план 105 процент кхоачашъяьй цар. ХIаьта баьцадаараш кхедара гIулакха керттера йолча Сунженски районе 74 процент мара кхоачашъяьяц план. Республика боахамашка хIанзчул тIехьагIа кхы а 4 эзар гектара тIа дIаде дезаш да баьцадаараш.

ДIахо дIаюви я цхьаи шера хула баьцаш, коарталаш, кхыйола культураш.

ХАНАЛ ХЬАЛХА БУВЛАШ

Грозненски бурув тохара балхий управлене коллективо иттлагIча пятилетка хьалхарча шера тIайийцача социалистически декхараш тIа белгалдаьд бурув тохара дерригa балхаш ханал хьалха, цIенеи аварец ца нийсйолийташи чакхдаха. Шоай декхарех лоархIалуш хьабоагIа бурувдеттараш, хьинар айденнеи къахьегама овсарле лакха йолаши болх беш ба уж.

Укх шера хьалхарча биъ бетта план мехкдаьтта тохараша кхоачашйир 15 апреле. Цу дийнахьа деиз май бетта чотах бурув тохаш ба уж.

ТIехника къахьегаш хьайоатIа буровой начальникаш К. Гадаев, В. Дадюченко, Н. Гусаков, Ш. Тарамов, П. Тараканов, В. Тайсаев болча бурув деттача бригадай коллективаш. Цу бригадаша тIехкхоачашъяьй цхьан станока тIа бурув тохара сухала план.

Белгалдаккха доагIа мехкдаьтта тохарий толамий ларде уллар лаьттан тIоаний белгалонашка хьежжа цар осташ харжар, дерригa бурув тохара балхаш инструктивно - технологически карта параметраша дIадехараш дизза кхоачашдеш чакхдоахаш хилар дола. Иштта дика дIадоладаь иттлагIча пятилетка хьалхара шу толамца чакхдаккха лерхI управлене бурувдеттараша.

Д. ГАБАЕВ,
Грозненски бурув тохара балхий управлене парткома секретара заместитель.

Кхоачашъяьй ах шера план

1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара КПСС XXV съездо тIайийцача керттерча лостамаша дог гIоздаьккхача Надтеречни района «Верхне - Наурский» совхоза хьайбаш леладераша шерра социалистически ях йоаржаяьй укх шера хьалхашка латта декхараш дика кхоачашдар духьа. ХIаьта хIанзле цхьаьна толамаш а даьхад.

Поаккхаш йола продукци лох ца йолийташ дика Iангара даьхар хьайбаш. Цу гIулакхо йиш хилийтар паччахьалкхенга хьайбай продукци йохкара планаш толамца кхоачашъе. Иштта, шура хьалхарча квартала планагIа 90 тонн йохка езаш хиннача 99 тонн ехкар. Соахка апрель бетта хинначул дукхагIа а хIанз апрель бетта йохка шура а Дулх хIанзле 56 тонн дехкад совхоза хьайбаш лeладераша пачхахьалкхенга, ах шера планагIа 46 тонн мара дохка ца дезаш хиннача. Из боккха толам ба.

Шу доладеннача хана денз хьайбаш леладерашта юкъе къаьстта дика къахьегаш хьабоагIа доаркаш: Октябрьски Революце, Къахьегама ЦIеча Байракха орденаш лелаю Мадаева Матуса, «Знак Почета» орден лелаю Дукаева Макка, Тукаева Хурша, Касиева Кхокха, Мудаева Умрицбежа Iуй Хамидов Адам, Тафуев Абусаид, Закиев Ибрагим.

Х. МАГОМЕТОВ.

СИЙЛАХЬ-ВОККХА ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТ

В. И. Ленин санна чIоагIгIа гIоръяьннача, революционни XX-ча бIаьшерен, Россе болхлошеи ахархошеи яьча эггара хьалхарча социалистически революце юхь дIайоладьча, капитализмагара социализмага доврлара заман символ а хиннa ший цIи дIаэтта цхьаькха саг хиннавац адамий исторе чухь.

Обществана революционни эргалонаш яра идейни лард а хинна дIаэттай ленинизм. Дунен тIарча хIанзарча общественни процессашта, планетерча массе меттерча миллионаш болча наьха хьаькъалашта ленински хьехамо еча воздействе низ боккха ба.

Ленинеи большевикий партен кулгалдевча Октябрьски революце опыт, керда общество хьалъяра хетадаьча сийлахьвоккхача баьчча теоретически балхаши практически хьехамаши интернациональни лоархIам болаш да. Цудухьа бокъонца ала я доагIаш оал ленинизм империализмаи пролетарски революцейи замалахьара марксизм я аьле.

Iилман коммунизмана лард еллача К. Марксеи Ф. Энгельсеи хьаккхайкаяь пролетарски интернационализма идеяш дегIа а кхувлаш, В. И. Ленина ког гIоотолга яьй Россерча меттел. Европан Американ дегIалаьккача капиталистически мехкашкарча а общественни отношенешта массе оагIорахьара тохкам барах, кIоаргга Iомаяьй Аде хулаш йола керда процессаш. вIашагIйийттай дунен халкъашта юкъерча къаман кортамукъалеи болама опыт, хьалха латтача Iилмана карагIдаьннараш.

Ше къахьегаш даьккхача ткъаь итт шера бIаьш книжкаши брошюраши эзараш статьяши письмоши яздаьл Ленина. Ленински балхаш кепатеха арадаьхад 63 мехка 126 меттала, кхыча мехкий меттала переводаш дукхагIа ярга диллача дунен тIа эггара хьалхара моттиг дIа а лоацаш. Капитализма дегIаахара закономерносташ хьайийлай цар тIа, социалистически революце теори, къаманий къаман-колониальни дешаш, дунен халкъашта юкъерча пролетариата революционни гIулакха боккхача лоархIамера дукха кхыйола проблемаш къестаяьй. Ленина балхаш тIа я Iилман ларда тIа бакъъяь. хIанзара адамле чIоагIгIа дегIаахаро, XX бIаьшерен социальни политико хьаоттаяь выводаш.

«Ши-ший лоIамагIа хиларах йолча дискуссе итогаш» яхача ший балха тIа Ленина белгалдаьккхад, пролетарски интернационализмана тешаме хилaро революционни низий еррига къамий отоядаш вIашагIтохилга шийна чулоацаш хилар. Доккхийча меттел, кагийча а мехкий пролетариато «къаман готтача уйлашта, из ше цхьаь чухьоарчаденна хилара, хийра дувлара духьала, бIарччачуни массане а юкъарчуни учет лелаяра тIехьа. частни хIамай хьашташ юкъарча хьаштий мукъагIа дахийтара тIехьа къовсам лоаттабара» даькъера ший декхар дицде дагIац. (ПСС т. 30 оагI. 45). Цу дешаца моллагIа кхы тайпа никъ лацар бухсоццача кхаьчача национализмагахьа — революционни гIулакха бирсагIа волча моастагIчунгахьа таккхара маIан долаш да. «Бундовски национализма гIеххьара дош» яхача ший цхьаькха балха тIа Ленина яздаьд национализмо къестадареи декъареи ший тактикаца... **дош доацача доаккх** дерригача къамех, дерригача расех бола, массе тайпара мотт лебу пролетареш вIаши гаргабахареи цхьанакхетареи сийлахь - доккха васкет» (ПСС. т. 7. оагI. 325).

Ленина ше фуннагIа дой а, сеннахчох яздой я, массаза а проблема политически юкъмоттиг бIарчча дуне чулоацаш теркальяьй цо, классий къовсамца, революционни болама хьашташца, коммунистически хьисапе дуне керда даккхара декхарашца йийзай из. Цун интернациональни хьехамо Iалаьмате чIоагIа влияни яьй болхлойи къамий - кортамукъалени берригача болама, из идейни революционности кхоанеи болаш а лоархIаш.

В. И. Ленин — къамашта юкъера керда отношенеш хьайолаяьр, мащара, нийсхонна, халкъий доттагIала тIехьара бIубенна къовсамхо.

Цун ханарча общественни уйланна карагIдувлараштa керте а латташ, Ленина, цхьанна а кхычоа ца хайннача тайпара дика хайнад кIоарга социальни процессаш бIаргаго а классийи партейи политически хьинара бахьанаш кхетаде а, дунен событейи явленейи хетаргахьа болча кегара юкъера общество дегIаахара керттера закономерносташ хьалувца мегаш цуна. Тешамеи бIубеннеи хиннача цо творчески дегIаккхийлаб Iилман коммунизмана лард елларий хьехам, кердача идеяшеи теоретически положенешцеи бIаьхий баьб из.

Духхьал Ленин ва исторически дегIаахара леламо хьалхашка оттадаьча эггара лоархIамегIарча хаттараштa жоаш деннар, дунен халкъашта юкъера революционни болам Iилман ларда тIа бакъъяь хьаоттаяьча стратегехи тактикахи кхебаьр, социализма идеалаш кхоачашъяр духьа болхлой классо лоаттабеча къовсама кевте эттар.

Ленински пролетарски интернационализма идеяш къахьегача адамаша лоаттабеча кортамукъалени къовсама маIангара хьайсагIаш я. Цар бувзам ба объективни закономерносташца: капиталистиче-

(Йистедоалар 2-ча оагIо тIа).

ГЕРМАНЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЕДИНИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГА

Деза новкъостий!

Советски Союза Коммунистически парте Централыни Комитето тха мехка коммунистий, дерригача халкъа цIерагIа Германе Социалистически едини парти вIашагIъеллача дийнахьа деиз 30 шу дизарца дувзаденна дег тIара моаршал дайт СЕПГ Центральни Комитетага, Германски Демократически Республика коммунисташка, берригача къахьегамхошка.

Болхлой класса цхьоагIо юхаметтаоттаяр, коммунисташи социал-демократаши СЕПГ мугIарашка вIашагIтохар — немецки болхлой болама историе чухь йоккха событи. Гитлеровски фашизм йохаяьчул тIехьагIа лоархIамегIара предпосылка хилар цунах немецки лаьттан тIа кIоарга, революционни эргалонаш яраи керда вахар хьалдараи.

ГДР массе оагIорахьара чIоагIъяр, цунах чIоагтIа дегIайоагIаш йола социалистически паччахьалкхе яр, халкъа материальни культурни боарам тIа-тIа дукхагIа лакхбар, керда тайпа саг хьалкхевар — Германе Социалистически едини парте кулгалдера гIулакхаш чакхдахарах хьахиша хIамаш да уж дерригаш а.

Советски коммунисташа, КПСС XXV съезда исторически решенеш кхоачаш а еш 1975 шера 7 октябре даьча доттагIала, цхьана гIулакхаш леладара, вIаши новкъостал дара хьакъехьарча Договора принципаш нийса чакх а йоахаш, вай халкъий иразa духьа, социализмаи машареи хьаштий духьа дIахо а чIоагI а ергья, дегIа а кхувларгья СССР-еи ГДР-еи вежарашха йола барт-цхьоагIо.

СЕПГ 30 шу дуза ди республика коммунисташа белгалдоаккх, шеко йоаццаш, дегIаена социалистически общество хьалъеча керда лоархIаме этап а хинна дIаоттаргйола шоай парте IX съезд хулача ханна. Из исторически декхар кхоачашдеча дIахо а сийлахьа гIулакхаш карагIдувлда шоана, деза новкъостий, берригача коммунисташта, ГДР дерригача халкъа.

Даькъала хийла Германе Социалистически едини парти — ГДР къахьегамхой марксистско - ленински авангард!

ДегIа а ухалда, чIоагI а лулда КПСС-аи СЕПГ-енеи юкъера, Советски Союзеи Германски Демократически Республикаи халкъашта юкъера вежарашха дола доттагIал!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитет.

СССР журналистий Союза правлене пленум

20 апреле СССР журналистий Союза правлене пленум хилар Москве. Цо дийцар КПСС XXV съезда решенеш дIайовзийтареи уж кхоачашъелга вIаштIехьдаккхареи даькъера советски журналистий декхараш. Доклад йир СССР журналистий Союза правлене председателa заместителa, «Известия» яхача газета керттерча редактора П. Ф. Алексеева.

Пленуме дакъа лаьцараша чIоагтIа дегаш гIоздаьнна а болаш тIайийцар КПСС Центральни Комитетага, КПСС ЦК Генеральни секретарага новкъост Л. И. Брежневга дохьийта моаршала письмо. Цу тIа цар дош делар, советски журналисташ массаза а Коммунистически парте XXV съезда решенеш чакхъяхара тIехьарча, иттлагIча пятилетка задaнеш толаме кхоачашъяра тIехьарча къовсамхой хьалхарча мугIарашка хургхиларах.

Организационни дешашка хьежар пленум, СССР журналистий Союза правлене председателалла хержар «Правда» яхача газета керттера редактор В. Г. Афанасьев.

(ТАСС).

Хьайбаш леладерий къахьегама вахта

Укх шера 16 апрель тIаккхоачаш Назрановски, Наурски, Ножай - Юртовски, Сунженски, Шалински районашкарча боахамаша паччахьалкхенна дулха дIаденна хьайбаш соахка цу юкъа дIаденначул дукхагIа да. Соахкарчул дукхагIа я назрановцаша, наурцаша укх шера пачхахьалкхенга йохка шура а кIаьта фуаш доххилга дегIаденад Грозненски районе.

Пачхахьалкхенга дулха хьайбаш дохкара хьалхарча квартала план тIеххкхоачашйир «Шурий № 1», «40 лет Октября», «Экажевский», «Автуринский», «Верхне - Наурский», «Кругловский», Мичурина цIерагIча совхозий коллективаша.

Пачхахьалкхенга шура йохкара хьалхарча квартала план ханал дукха хьалха кхоачашйир «Экажевский» совхоза хьайбаш леладераша. Соахкарчул дукхагIа шура йоаккх «Горячеисточненский», «Терек», «Минеральный», «40 лет Октября», «Терский», «Горец», «Гехинский», «Предгорный» яхача а кхыча а совхозашка.

Соахкарчул дикка дукхагIа да «Старо-Юртовский», «Кавказ» яхача коа тIара оалхазараш леладеча фабрикаша укх шера пачхахьалкхенна дIалу фуаш.

Цунца цхьана соахкарчул кIезигагIа я укх шера «Грозненский шурий», «Лермонтовский», «Шурий № 1», «Гойтинский», «Автуринский», «Ермоловский» совхозашка йоаккха шура, гулду фуаш.

Нийсдалийта кхоачамбоацараш дIа а доахаш пачхахьалкхенга хьайбай продукци йохкара ах шера план толамца кхоачашъяра еррига шоай торонаш оарцагIъяьха къахьега деза республика фермай болхлоша дIахо йодача хана. Бизза пайда эца беза даьгIенех, мошача доакъарах.

1976 шера 16 апрель тIаккхоачаш пачхахьалкхенга шура йохкара ах шера план кхоачашъярах йола СВОДКА

(план проценташца)

Ачхой-Мартановски	47
Веденски	84
Грозненски	44
Гудермесски	54
Малгобекски	45
Надтеречни	47
Назрановски	54
Наурски	53
Ножай-Юртовски	58
Советски	60
Сунженски	52
Урус-Мартановски	53
Шалински	46
Шелковской	53
Республике гIолла	49

В. И. ЛЕНИНА СИЙЛЕ ЦIАККХА А ЙОВРГЬЯЦ

КОТАЛОНИЙ БАЙРАКХ

Владимир Ильич Ленин ваьча дийнахьа денз 106 шу дизар советски халкъа шийн къаьстта лоархIам болаш да. Из чакхдоакх цIаккха ца хиннача тайпара парте XXV съезда исторически решенеша политически къахьегамеи хьинар айдаьча хьалашка. Мехкарча коммунистий сийлахь-йоккхача форумо Даьхе социально - экономически Iилма-технически дегIайоалаяра, советски халкъа материальни хьал-тороц культурни боарамя айбара гIадвуташ йола перспективаш белгальяьхай.

Съездо дIахо шерьяь кIоаргйир ерригача адамлеи лоархIам болаш йолча арахьарча политика машара Программа положенеш, кIаьгта хьахьекхар Октябра гIулакх дIахо хьоши сийлахь - воккхача Ленина васкеташ вахаре кхоачашдеши йолча революционни эргалоний шорали кIоаргали.

КПСС XXV съезда решенешка коммунисташта, берригача советски наха цIаькхазза а бIаргадайр шоай гIулакхаш, кхелаш мел чIоагIа ювзаенна я В. И. Ленина цIерацa, сакхийр керда общество хьалъеча хIара этапе ленински идеяша мел чIоагIа вай дегаш урувттаду, коммунизм хьалъечара чоалхане декхараш кхоачашдара мел новкъостал ду.

Ленински Iилма шийн чулоацамга диллача Iалаьмате чIоагIа кIоаргеи шереи маIан долаш хиларца цIаккха лоархIам боврг болаш дац. Советски нахан цун Коммунистически партенеи карагIдийннача доккхийча хIамаша, дунен социалистически система мехкий вахаре хиннача башха - дикача эргалонаша, капиталистически мехкашкарча болхлой боламо доахача толамаша, къамаши кортамукъален болама коталонаша; машар лоаттабарая из чIоагIбараи халкъаша лоаттабеча къовсамах хьахиннараша кIаьгта хьагойт В. И. Ленина гIулакх хIара денна яхар санна вахаре кхоачашхулаш хилар.

Кердача исторически хьалашкарча Iилман опытаи общественни практиканеи обобщени яьча, цIагIарчеи арахьарчеи оппортунисташта, массе тайпарча ревизионисташта духьала къовсам лоаттабаьча В. И. Ленина марксизм лорае, цун доакъош: философи, экономически Iилма, Iилман коммунизма теори кердача положенешцеи выводашцеи йIаьхъе карагIдаьлар.

Империализм дIаяла езаш йолга хьа а хьокхаш В. И. Ленина российски дунени болхлой болам чIоагIбир социалистически революце теори хьаярца. Ленински революционни теори ше ма-ярра бакъхилар кIаьгта хьагойт социалистически революцей опыто, дунен социализма система хьахиларо.

Ше революционни къовсам дIаболабаьча хьалхарча дийнахьа денз Владимир Ильич чIоагIа гIийртав коммунистически ларда тIа общество эргаяккха тоаяра лоаттабеча къовсама керте отта могаргдола ленинера пролетарски парти хьае. «...Хьаяь тхона революционерий организаци — оаха Росси тIакIалтайоаккхаргья!» аьнна яздаьд цо «Фу де деза?» яхача книжка тIа. К. Марксеи Ф. Энгельсеи идеяш дIахо а кхухьаш В. И. Ленина кердача тайпарча пролетарски партех дола Iилма оттадаьд, цу тайпа парти хьаяьй.

В. И. Ленина васкеташ кхоачаш а деш КПСС XXV съездо кхы а цIаькха белгалдаьккхад: «Коммунистически парти дерригача халкъа парти хиннача дегIаенача социализма хьалашка цун классови маIан дIадаьннад оалилга дац. Ше хьахилар га диллача КПСС хинна а хиннай йолаш а я болхлой класса парти».

Эггара хьалхарча социалистически паччахьалкхен керте эттача В. И. Ленина Iилман ларда тIа социализм хьалъяра программа оттайир. Экономически тIехьабисача, тIемаши интервенташи бохабаьча мехка из план кхоачашъелга Iалаьмате чIоагIа политически сабар, теоретически кийчо, болата яр санна чIоагIал, боарам боацпаш хьинари говзали вай баьчча хиннаецаре чакхдаргдолаш дацар.

Кховэткъеи иттлагIча шерий таханарча лакхаленашкара къаьстта дика гу Даьхен куц овлангара денз хийца дола Iалаьмате доккха исторически карагIдаьннараш. Советски халкъо толамца кхоачашдаьд нийслагIча пятилетка керттера социально - экономически декхараш. КПСС XXV съезда яьча ЦК Отчетни доклада тIа аьннад: «Коммунистически парте кулгалца нийслагIча пятилетке коммунизма материально-технически база хьалъяра, халкъа хьал-торо айяра, мехка кхерамзле Iалацъяра даькъе керда боккха гIа баьккхаб. Из я XXIV-еи XXV-еи съездашта юкъерча юкъа парте баьча экономически балха керттера политически итог. Из да советски наха турпале къахьегарах керттера хьахиннар».

Ленинизма къаман программа принципаш вахаре кхоачашъеш хилар бахьан долаш лоацача исторически юкъа мехкара дерригa къамаши народносташи цIаккха ца хиннача тайпара дегIадоаладаьд. Вежарашха болча социалистически дезале тоаенна дIаэттай кхо орден лелаю Нохч-ГIалгIайче. а. Республика хIанз долаш я промышленни юртбоахамеи производства лоархIаме доакъош. Овлангара денз хувцаеннай наьха быт, боарам боацпаш лакхбеннаб наьха дешарен культурнии боарам. Партеи Советски паччахьалкхенои дас санна шоай еча йоакхонна социалистически Даьхен низ дIахо чIоагIбар духьа тIехника къахьегарца жоп дала гIерт дукхача къамех латта республика къахьегамхой.

Республика промышленносто ханал хьалха, 21 декабре, кхоачашъяьй нийслагIча пятилетка план (лийрхIачул 61 миллион сом совгIа продукци ара а хецаш. Мехкдаьтта химе продукце боарам 1,3-зза лакхбеннаб, машинашъечеи металлообработкаи цкъаи ахаззеи, ДIахо дегIанхай транспорт, бувзам, капитальни гIирсаши нах чубаха цIеноши хьадар. Алсайдаьннад ялат, дулх, шура, фуаш, баьцадаараш доахилга. ТIехкхоачашъяьй паччахьалкхенга сом, тха, тхьамка дохкара пхе шера план. НийслагIча пятилетка план кхоачашъеча эггара лакхагIа дола хьокхамаш дахарах, производства эффективность лакхъярах, къахьегама овсарле лакхъярах, продукце дикал айярах СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически комбината, Ножай - Юртовски района А. Шерипова цIерагIча колхоза коллективашта «НийслагIча пятилетке къахьегама котало яккхарах» яха КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Памятни знакаши карара кара тела Ще байракхаши еннай, СССР ВДНХ Ерригсоюзни Сийлеи доска тIа дIа а язъеш. КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела Ще байракхаш луш белгалъяьккхай г. Грозный, Шелковской район, «Чечингстройтранс» производственни объединени. ТIаккха Ножай-Юртовски района РСФСР Министрий Советеи ВЦСПС-еи карара кара тела Ще байракх еннай.

В. И. Ленин вай мехка кхел даим берригача революционни бувзамца, дерригача адамлеи перспективащца ювзаш хиннав. Советски Союзо даим йоакхою социалистически паччахьалкхений массе оагIонгахьара барт-цхьоагIо чIоагIъяра, дIаюха леладу гIулакхаш дегIадоаладара. Уж позицеш шерагара шерага чIоагIлуш латт. Дунен тIа латтача гIулакхашта социализма мехкаша еш йола влиянь тIа-тIа чIоагIлуши кIоарглуши я.

Тха парте шоай кортамукъале бахьан къовсам лоаттабеча халкъашта гIо да а даьд, дерг а да, аьнна белгалдаьккхад XXV съезда Л. И. Брежнева яьча КПСС ЦК Отчетни доклада тIа. Баьчча васкет тешшаме кхоачаш а деш вай парте тIагIертта дIахо хьоргья КПСС XXIV съезде оттаьи КПСС XXV съезде дIахо кIоаргъеш дегIайоалаяьи йола машара Программа. Вай арахьарча политика ларде хинна а хиннаб, хIанз болаш а ба капиталистически паччахьалкхенашца машаре дахара, дерригача дунен тIа машар чIоагIбара принципаш чакхъяхара тIаберзабаь бола къовсам.

Вежарашха йолча социалистически паччахьалкхенашца цхьана Советски Союзо баьча «машаререрча тIагIортамах» хьахинна керттера итог я кхерамзлеи дIа-юха гIулакхаш лeладареи дешаех йола Европана юкъара совещани гулъе вIаштIехьдалари цун болх толаме чакхбалари. Керда дунен тIом хьара бола кхерам мелбараи машар чIоагIбараи чIоагIа лоархIаме хIама хилар США-ра гIулакхаш тоадалар.

Машарга долха наькъаш атта дац. Капиталистически мехкаша кхоккам мелбара гуччахьа еш йола духьале хинна ца Iеш цу гIулакха новкъарле еш ба машаре дахара ленински принцип къа а еинай кхыметтел дунен революционни процесса духьала а я-яхаш бола аьрдехьа лестарий хьехама «теоретикаш», маоисташ. Цар дувцар вай таханарча вахаро ше харцду. Из бакъдара кхоачам ба укх тIеххьарча хана хиннача революционни хувцамашка хьежача: Португалера революци, Перурча революционно - кортамукъален низий толам, Греціера военно - фашистски правительство йохар, Испанера франкистски режим мельялар.

Тахан шерра къовсам баьржаб вай мехка иттлагIча пятилетка декхараш кхоачашдара. Цу даькъе шоай мул дIахьош ба республика къахьегамхой а. Грозненски химкомбинато дIайоляь «ХIара балха денна — дикала Знак!» яха инициатива хьал а лаьца шоаш 1976 шера аьнна тIанйца декхараш кхоачашдеча белгтала толамаш доахаш хьайоагIа вай дукхагIйола коллективаш.

Республика къахьегамхой цаI санна арабаьлар Ерригсоюзни субботнике. Цар пятилетка чотагIа дIадахийтар цу дийнахьа шоаш даьккха бIаьш эзараш сомаш, дикка балхаш дир города улицаш тоаяь хозъеча.

Планаши социалистически декхараши кхоачашделга, халкъа боахама эффективность лакхъелга, ерригача звеньяшкара болх тоабелга вай парте дувз хадданза партийно - организационни идеологически болхи наха политически кхетам балар гIулакхи эргадоахаш тоадарца. Шин мировоззренена юкъера вIашдухьале ирлуш латтача хьалашка нейтрализманеи компромиссаштеи моттиг йисац. В. И. Ленина хьийхад «...социалистически идеологи мичча тайпара дале а кIезигъе, мичча тайпара дале а из лоарзагIъяккха гIертилга буржуазни идеологи чIоагIъяр санна лархIа доагIа», яхаш. Из васкет цIаккха дицдолийташ яц вай парти.

Тахан вай бу беррига идеологически болх тIаберзабаь хила беза съезда идеяш хIара коммуниста, хIара къахьегамхочун кIоаргга дIайовзийтара, уж кхоачашъяра нах оарцагIбахара.

Е. ГРИГОРЬЕВ.

Подмосковье дукха моттигаш я Владимир Ильич Ленина вахарцеи балхацеи ювзаенна. Царех цхьа моттиг — столицана 35 километр гаьна Пахры яхача хи йисте улла Ленински Горки. Горкашка дIадихьад шийн тIеххьара шераш советски паччахьалкхеи Коммунистически партии вIашагIъеллачо. Укхаза къестадаьд цо паччахьалкхени партеи лоархIаме дешаш. Укхаза ядаьд цо дукха балхаш, докладаш, письмош. Горкашка Владимир Ильич тIанйяьй делегацеш, парте съездашка, Советий съездашка, Коминтерна конгрессашка кийчо еш хиннав. Укхаза, В. И. Ленина мемориальни ЦIа-музей йолча хIанз советски халкъа сийлахь - воккха баьчча шоашта дукха везилга хьахьокха ух дунен массе миIингера нах.

СУРТА ТIА: Горкашкара В. И. Ленина ЦIа-музей.
В. МАСТЮКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Ленина васкеташта тешаме ба

Республика комсомольски организацеша ди тIехьа дукхагIа юкъсоз кагирхой ленински зачета. ХIанз Нохч-ГIалгIайчера кхувш боагIарех 119000 саго, цу даькъе 92000 комсомолец а волаш, хьаллаьцад из гIулакх. «Пятилеткана — тIехдика къахьегам, къоначар говзали лехараши» яхача девизагIа къахьегаш хиннача дуккхача кагийча нахеи мехкарашеи ханал дуккха хьалха рапорташ делар пхе шера заданеш кхоачашъярах. Цу тайпара толам баккха каьлар 31 эзар кагирхочун.

Царех дуккхабараш паччахьалкхеи орденаш, медалаш, «Пятилетка къона гвардеец» яха ВЛКСМ ЦК знакаш луш белгалбаьхар. КПСС XXV съезда комсомоло дохьийтача рапорта кIала кулгаш язде бокъо яккхар духьа шерра яхь яьржар кагирхой коллективашка. ТолашагIчарна юкъе а дикагIволча 5124 яьккхар из бокъо. ЛоархIам бе безаш хIама да тIа-тIа комсомольций общественни хьинар айлуш хилар а. ХIанз 80 процент ВЛКСМ членаш порученеш йолаш ба.

Дукха ха йоацаш ленински зачете дакъа лоацаш хиннараша общественно-политически аттестаци йир. Цига эггара лакхагIа дола хьокхамаш даьхача 1500 комсомольца ВЛКСМ значокаш елар.

Ножай-Юртовски, Шалински, Ачхой-Мартановски, Гудермесски, Грозненски районий, г. Грозерча комсомольски организацешка къаьстта чIоагIа хьежар ленински зачете дакъа лоацаш хиннараша «Коммунизм хьалъе Iомале» яхача девизагIа шоаех хIаране тIанйца комплексни планаш мишта кхоачашъю.

Укх тIеххьарча хана холуш тоалуш доагIа Ножай-Юртовски района къонабарий къахьегама гIулакхаш. ДIадахача шера 27 комсомольско-кагирхой коллективо шоаш лийрхIачул сихагIа кхоачашйир балха заданеш. ХIанз царца цхьана цика камаьхал йоалаш хьайоагIа укх шера кхы тIа а районе вIашагIъелла 8 керда комсомольско-кагирхой коллектив.

Грозненски районерча кагирхой къаьстта чIоагIа белгалбаьлар стахановски кIира чакхдоаккхача хана. Цига дакъа лоацаш хиннача 1500 сагон 47 комсомольско-кагирхой коллективон планал совгIа арахийцар 98 эзар сом гаргга йола продукци, 4 эзар сома маьха электроэнерги кхойир. Ленински зачет еча юкъа 718 эIамигача сагон йоIои шоай балха говзал лакхъяьй, 309 саго шоайчун тара йола балха професси караерзаяьй. ХIанз цу районерча къонабарех 2312 саго коммунистически къахьегама ударника цIи лелаю.

Денгара денга дукхагIа хул районе Iилма-технически творчества тIера бараш. Цар кагирхоша еннача 268 рационализаторски предложенех хиннай 155 эзар сома маьха эффект.

Зачет еча юкъа тайп-тайпара ленински урокаш чакхйоахэр г. Грозерча предприятешкарча къонабарий коллективаша. Чулоацам болаши пайданеи хилар ленински урокаш В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдовхача завода комсомольски организац. № 2 йолча ремонтно-гIишлошъеча управлене комсомольцаша ленински урок чакхйоаккхаш зехьа йоаю балха ха кIезигъяра, производства эффективность лакхъяра маьхера предложенеш тийлар. Цар боагIаш бола лоархIам бир администраце.

Городерча дешархоша, студенташа къаьстта теркам тIаухийтар дешара процесс тоаяра, хIаравар дика дешаш санна хьинаре общественни балха, Iилма-технически художественни творчестве хьинаре дакъа лоацаш хилийтара.

Город Грозерча кагирхошта юкъе Iалаьмате дукха ба дика бувца мегаргбараш. Кхоачам ба царех эзар совгIа волчоа «Пятилетка къона гвардеец» яха ВЛКСМ ЦК борза знак еннилга белгалдаьккхача, хIаьта бIаь совгIа волчоа — дото. ТIаккха дошо знакашца белгалбаьха бола «Индпошива» фабрика хIамаш тегар Айдамирова Зайкан, СПКБ опытни завода фрезеровщик Егоркин Валентин, Грозненски радиотехнически завода регулировщик Муринов Петр, авиаотряда пилот Северов Геннадий иттлагIча пятилетка чотагIа къахьегаш хиннаб 1974 шера июль бетта денз.

Ленински зачете дакъа лаьцача Малгобекски районерча кагирхоша шоай идейно-теоретически кийчо, дешара боарам лакхбир, общественни балхацара хьинар айдир. Цу даькъе царех дукххачарга аьттув балийтар боккхагIболча новкъосташа - наставникаша хIара денна яхар санна, шоашкара дика хьоккхам а гойташ, деш хиннача новкъостало, хьехамо. Цудухьа районерча дуккхача кагийча нахеи мехкарашеи боккхача безамца йоах шоай наставникий тIемеи къахьегамеи ветераний А. Я. Сальникова, М. Х. Мальсагова. Е. Н. Рубашенко, И. А. Атарщикова, иштта кхычар цIераш.

Ленински зачете дакъа лоацарий низи хьинари даим шоай коллектива хьалхашка латтача эггара саготагIа дола декхараш кхоачашдара тIаберзабе гIерт комсомольски организацеш. Иштта, Шелковской района кагирхошка «Хье юрта вахе механизатора говзал караерзае!» яха тIахьесхам баьбар. ХIанз укхазара 296 эIамига саги йоIи механизатора говзал Iомаеш ба колхозашкеи совхозашкеи вIашагIъехкача курсашка. ХIаьта ши бIаь совгIа саг хIанзле хьайбай боахаме къахьега хьожаваьв районни комсомольски организаце. Царех цхьабараш пятилетка итогех орденаши медалаши луш белгалбаьхараштa юкъе а ба.

Ленински зачета доакъашхой идейно - теоретически боарам лакхбеча хана ВЛКСМ горкомаша, райкомаша, юххьанцарча комсомольски организацеша хадданза йоакхо йора кагирхошка баьчча произведенеш дукхагIа Iомайтара, уж шоай социалистически Даьхе езаш, интернационализма тешаме болаш, дIаяхача заман тIехьадисача гIулаххащца машар хургбоацаш хьалкхебара.

Цу дерригне дикка айбир союза чура болх, комсомольций кагирхойн деналии хьинари айдир, уж кхы а чIоагIагIа партена гонахьа кхотабир.

С. МАЙСИГОВ.

Бальчча цIи дагакхоабаш

Вай мохк дегIабар, цун низ чIоагIбалар, халкъа вахара хьал тоадалар, массане а цхьатарра бокъо хилар, къахьегача сага сий дар — из дерригa а дунен тIарча пролетариата баьчча В. И. Ленина цIерацa дувзаденна да. Сага сий дар аз хIана хьоадир аьлча, паччахьа Россе замалахьа из вIалла дагадоха а йиш йоацаш хиннадаь.

Со мугIарера къахьегамхо ва. Са дай а хиннаб жа леладеш. ХIаьта со а цар гIулакх дIахо хьош из болх беш ва. Iа беш бола моллагIа а болх лоархIаш хилча, цунца морзо а хул, из ди тIехьагIа тоабе а гIерт. ХIаьта дунен тIа эггара хьалха социализма наькъа тIа баьнача вай мехка моллагIа болх лоархIаши сий деши болга кхетадеш ма-дий.

30 шу совгIа ха я аз жеца болх бу. Халонаш дукха нийсъеннай. Цхьабакъда, Даьхенна беркат алсамдаккха гIерташ хьинаре къахьегарах сайна дага даьллачунга кхача низ кхаьчар са.

14—15 шера вIаштта хIара 100 жийна тIехьа 130—150 Iаьхар кхебеш хьаенай са бригада. Аз а са новкъосташа а хьийга къа зехьа доадаьдац вай Даьхено. Ленина ордени Дошо Седкъеи луш, сох вир Социалистически Къахьегама Турпал. Из Iалаьмате йоккха цIи я. Цо тIадожадеш дола декхар а цунга хьежжа доккха да. Из кхета а деш къахьегарах са бригада коллектива вIаштIехьдаьлар Iоахарий кхедареи тха даккхареи пхе шера план кхаь шереи ах шереи кхоачашъе.

ХIанз дIайоаленнай керда, иттлагIа пятилетка. Кхы а беркатегIа хила езаш я из. КПСС XXV-гIча съездо тIайийцача «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттерча лосташ» тIа белгал ма-даккхара, укх пхе шера дукхагIа даккха деза дулх, тха, шура, кхыйола хьайбай продукташ. Партеи правительстваи хьалхашка увттаду уж декхараш кхоачашдеча шийгара доагIаш дола дакъа юкъедахьа лерхIаш я тха бригада коллектив а.

Укх пятилетке тха бригадо даьха хьалхара толамаш ве дац. Юкъера лаьрхIача хIара 100 жийна тIехьа 150 Iаьхар ба. Керда Iодаь Iоахарий гIел ца долийташ баьцага дахар, уж дIа ца къастийташ хьалкхедар — иштта да хIанз тхона хьалхашка латта керттера декхар. Хьалха тхоашта карагIдаьнна къахьегама толамаш вай сийлахь - воккха баьчча В. И. Ленин ваь 106 шу дузача денна хетаду оаха. Аз дег чура доккха баркал оал партена а правительствана а из деза ди хьатIакхоачача деношка Даьхен эггара дезагIа дола совгIат — Ленина орден сайна яларах. Цу совгIато хьинар айду керда толамаш дахара.

Н. ЭСМУХАМБЕТОВ,
фуна жа леладеча «Шелковский» совхоза воккхагIа вола жа Iу, Социалистически Къахьегама Турпал.

АЗ ДОККХАЛ ДУ...

Вай Даьхен эггара доккхагIа дола совгIат — Ленина орден сайна ялар хайча дог тохаденнача йисар со. Цу хана сай хьахинна уйла дIаювца дешаш корадагIац сона. «Сай коллегаша санна болх барал совгIа, кхы тIехдаьнна фу даьд аз» аьнна хеталора. Сайца болх беш болча нахаца цхьана болх беш, вIаши гIоновкъостал деш хьаенай со. Цудухьа сайна деннача цу дезача совгIатах тха ерригача коллектива къахьегама баьмах хет сона. ХIаьта вай советски вахаре массаза а сий даьд къахьегача сага.

Бакъда цу доккхача совгIато со а тха ерригa коллектив а декхарийла ю советски наьха унахцIено лораяра кхы а дикагIа гIулакх деш хила, цу хьакъехьа медицински болхлошта хьалхашка вай парте XXV съездо оттадаь декхараш низ а ца кхобеш дизза кхоачашде.

Аз а са новкъосташа а кхы а чIоагIагIа къахьегаргда наха хула лазараш, хьахила доладеннача хана гуча а доахаш, дIадахара, инфекционни лазараш дIадахара тIехьарча къовсама керда, дикагIа йола методаш лехаргья. Цу гIулакха юкъе кхувларгда оаха медицински Iилмана карагIдувла эггара кердагIа дараш.

Тхоай балха говзал халданза лакхъергья оаха, къонача лорашта шерра дIайовзийтаргья тхоай балха опыт.

ХIанзара пятилетка дикала пятилетка я. Из доагIа массе а тайпарча балха, цунца дарбаш дара а. Цудухьа бахача наха деш дола медицински гIулакх кхы а дикагIа де деза.

Аз доккхал ду къахьегача сага сий деча вай партехи правительствахи.

К. КОБЫЗЕВА,
Грозненски туберкулеза духьаларча диспансера лор.
С.-Э. ШАХИДОВА сурт.

ТХА КОЛЛЕКТИВ СИЙ ДОЛАШ Я

Октябрьски революце орден лелаеча «Красный молот» заводе арахеца мехкдаьттахошта эша оборудовани вай мехка меттел доазол арахьарча дуккхача мехкашка дика йовзаш чIоагIа хоатташи я. Продукци дикеи тIехдикеи мара ца хилара тешал деш да из. «ХIара балха денна — дикала Знак» яхача девизах къахьегача № 17 йолча цеха бригадаша дизза дакъа лоаи завода коллективо доахача толамашта юкъе. Иштта царех цаI я аз кулгалдеш йола комплексни бригада а. Газорезчикаш, электросварщикаш, котельщикаш ба тха бригаде къахьегаш. Цхьаккха саг ваи бригаде шийн сменни норма дикка тIехкхоачаш ца еш. Цудухьа дIаяхача пятилетка задани 3,5 шера кхоачашйир оаха.

Производства эффективностеи балха дикалеи йолча иттлагIча пятилетка хьалхашка оттадераш кхы а бекхтокхамегIа декхараш хилар кхета а деш тхоай ерригa торонаш оарцагIа яьха къахьегаш да тхо укх шера. Бригадерча болхлоех 70 процент бола болхлой тIехдика мара продукци ара а ца хецаш шоай тамагIа а долаш продукци кийчъеш ба. Цхьаккха смена дIаяхийтац бригада шийн сменни норма юкъера лаьрхIача 140—150 процент кхоачаш ца еш. Иштта къахьегарах хIанз июнь бетта календарагIа болх беш я тха коллектив. № 17 йолча цехе меттел ерригача заводе а дикагIбола производственникаши наставникаши лоархIаш ба котельщик Гридасов Николай Иванович, газорезчикаш Гудусин Михаил Федорович, Андрющенко Владимир Тимофеевич, кхыбараш. Цар хьал а кхебаь итташ башха - дика говзанчаш ба «Красный молот» заводе къахьегаш. Тха эIамигача коллектива сий даим лакха лоаттадерех а ба уж.

Сай шоллагIа цIи дезаль лоархI аз заводахи цуч коллективахи. Ткъаьа иттех шу да аз укхаза балха моттиг ца хувцаш котельщика профессех къахьега. Аз сай балха говзал кхыча цхьаннеца а хувцаргьяцар.

Ер шу къаьстта боча да сона. дIаяхача пятилеткагIа дика къахьегама толамаш дахарах тха заводерча болхлошта правительственни совгIаташ деннад. ХIаьта вай мехка эггара дезагIдола совгIат — Ленина орден еннай сона. Из совгIат сайна карагIдаьнначох деннарг лархIац аз, бригада ерригача коллективо баьккхача толамех даьнна беркат да из.

Ю. КАСЬЯНОВ,
«Красный молот» завода №17 йолча цеха котельщик, Ленина орден лелаер.

Цифраши факташи

* ООН беча хоамах В. И. Ленина произведенеш араювл шина а полушарерча 63 мехка 125 къамий меттала.

* Советски Iаьдал латтача шерашка вай мехка Ерригсоюзни книжни палата баьча хоамах 1975 шера 1 июле кхаччалца йолча хана В. И. Ленина балхаш арахийцад 12413-зза, ерригa тираж 470605 экземпляр а йолаш СССР-ен доазол дехьарча мехкийн халкъий 102 меттала.

* Ленинизма идейни ганза юкъе даха доккха хIама хинна дIаэттар XXXVIII-гIа ленински сборник арадалар. Цу тIа да 1900 шера денз 1922 шерага кхаччалца йолча юкъа чудовгIа В. И. Ленина 487 документ. Царех 300 совгIа дараш Советски Iаьдал латтача шерашка Владимир Ильича баьча балхаца дувзаденна да.

* Вай мехка цхьаккха къам дац В. И. Ленина произведенеш шийн меттала ара ца хецаш. Из доагIаш да Октябрь хилалехьа шоай йоазув доацаш хиннача къамашта а. Иштта, масала, гIалгIай меттала 1917 — 1970 шерашка В. И. Ленина произведенеш арахийцай 45 эзар экземпляр тираж а йолаш 29-зза, черсий меттала — 54 эзар экземпляр тираж а йолаш 31-зза.

* «Прогресс» яхача советски издательствас «Ши Тхат» («Правда») яхача вьетнамски издательстваца цхьана вьетнамски меттала арахеца болабаьб В. И. Ленина сочиненей Хьалхара гуллам. Соахка цу издане 2 том арахийцай.

* 1945 шера денз 1975 шерага кхаччалца йолча хана Венгерски Халкъа Республике В. И. Ленина произведенеш араьхай 3,8 миллион экземпляр тираж а йолаш 206-зза. ХIана республике арахецаш ба Владимир Ильича сочиненей Бизза гуллам.

* ХIара шу тIехьагIа дукхагIа хул Монгольски Халкъа Республике монгольски меттала араювла В. И. Ленина произведенеш. Монголе бахача дуккхача наха эггара хьалха байза ленински болх ба Революционни кагирхой союза журнала тIа 1925 шера кепа теха хинна комсомола III съезде В. И. Ленина даь къамаьл. 1950-гIча шерашка Монголе арабаьлар 35 томах латта В. И. Ленина сочиненей Гуллам. Соахка МНР арадаьннад В. И. Ленина хержача произведеней трехтомник.

* * *

В. И. Ленина сочиненей Биззача гуллама юкъе яхай 9000 гаргга произведенеши, документаши, царех ахаш совгIа дараш хьалха арайийнача изданешта юкъедаханза да. 1000 совгIа болх хьалха кепа тоханза хинна ба. 60 процент совгIа йола произведенеш хьалха кхыча мехкашкарча къамий меттала доазол дехьа мара кепа тоханза а хинна эрсий меттала гуллама юкъе яха я. 1 — 34 томашта юкъе яхай 1893 шера денз 1917 шера октябрга кхаччалца йолча ханара В. И. Ленина произведенеш. 35 — 45 томаш тIара дараш Сийлахь . йоккхача Октябрьски революци яьнначул тIехьагIа издаь балхаш да. 46—54 томаш тIа В. И. Ленина письмош да, 55 тома тIа — гаргарча нахага дIа-юха ахийта письмош.

СИЙЛАХЬ-ВОККХА ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТ

(Йистедоалар. Долалур 1-ча оагIо тIа).

ски производства системе тайп - тайпарча мехкашкарча къахьегача адамий экономически политически хьал керттерча гIулакхашка цхьатара хиларца, болхлой класс мукъаяккхара хьалаш цаIаш хиларца, хIана аьлча болхлошта хьалхашка латт дунен халкъашта юкъера низ — капитал. Из эшабара «дунен халкъашта юкъера болхлой цхьоагIо, дунен халкъашта юкъера цар вошал эш» (ПСС, т. 40, оагI. 43).

Вай хана боарам боацаш йIаьхегIа, шерагIа, дуккха оагIош йолаш а хинна дIаэттай пролетарски интернационализм. Цо шийна чулаьцай дунен халкъашта юкъерча берригача кортамукъален болама а цул совгIа — адамле дегIа мел ахара а опыт. Тахан дуккхача мехкашка чIоагIъенна а дегIаухаш а я социализм. Цу мехкашта юкъера отношенеш пролетарски интернационализм дIахо дегIайоалаеш йолча социалистически интернационализма ларда тIара хьалйоагIаш я. Цо белгалдоакх дунен социалистически система доазонел чухьа халкъашта, паччахьалкхенашта, партешта юкъе хьахиннача отношеней керда тайпа, из идеологически политически явлени хинна ца Iеш, цу система халкъий экономика, культура, быт, вахара ерригa уклад дегIаккхувла лоархIаме фактор а я.

Социалистически интернационализмана ларде яда доттагIали массе оагIорахьара цхьана леладу гIулакхаши, вежарашха вIаши ду новкъостал, къамани интернациональни хьашташ цхьана тардар, халкъаша шоай гIулакхаш вIаши дага а дувлаш леладар, вIаши чурча гIулакхашта уж юкъе ца гIертар, хIара мохк дунен социализм чIоагIъеча шийгара дакъа лаца кийча хилар санна йола принципаш.

Пролетарски интернационализма проблемаш массаза а хиннай. хIанз а я Ленина парте теркама юкъмоттиге

Феврале — марте хиннача КПСС XXV съезде дунен 96 мехкара коммунистически, болхлой, къаман - демократически, социалистически партей 103 делегаци яр. Съезда балхаца цар дакъа лацар — планетерча революционни низий Ленина парте политикацара, Ленина мехкацара интернациональни солидарность хаьлда хьахьокхар.

Советски коммунистий интернационализма геттара чIоагIа мах бир Фидель Кастрос. Цо аьннад: «Со кхычар цIерагIа къамаьл деш вац, цхьабакъда сона хов. Советски паччахьалкхе хьахиннача минуте денз къовсам лоаттабеш доля хIара халкъ. Европера, Азера Африкера е Латински Америкера из дале а тха халкъ а санна, советски коммунисташкахьарча гIонгеи солидарностагеи догдаха йиш йолаш хиннилга. ХIаьта дика дегаш долаш йолча, нийсхои кхетаме уйлеи йолаш йолча цхьанна а метте из диц а лургдац».

Доазол дехьарча хьаьшаша шоаш къамаьлаш деш хьакхайкадир хIанзарча хан-юкъагIа дунен коммунистически болхлойн болама лоархIамегIарча проблемаех хеташ цхьатарра хилар. Массане а цхьатарра белгалдоахар цар, империализмаца лоаттабеча къовсаме пролетарски интернационализм тохкамах чакхдаьннеи низ болеи герз хилар.

Лергбоацача ленински хьехамо теоретически герзи революционни гIулакхаш чакхлаха бокъои еннай дунен халкъашта юкъерча болхлой класса. Частни доалахьеи мовстагIеи коллективистски хьисапаш леладери йолча цо шийн гIулакхашка хоадамболлаш чIоагIъю пролетарски интернационализми гуманизми. ЛерхIараш, лоIам, чакхдоаха гIулакхаш цхьа барт - цхьоагIо йолаш хиларах латт дунен социализма, дунен революционни болама низ.

Миллионаш бола нах Ленина яххача тайпара бах тахан. цунца дагабувл, сийлахь-йоккхийча ленински идеяй ганзера жопаш корадоагIа царна вай эзамалахьа эггара саготагIа долча хаттарашта. знанеши низаши йиду.

Михаил ТРУШ,
исторически Iилмай доктор.
(АПН).

СОВГIАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1976 шера 15 марта арадаьннача УказагIа бахача наха бытовой гIулакх дара нйслагIча пятилетка заданеш кхоачашъечен наха гIулакх дара культура лакхъечен доккхий толамаш дахар бахьан долаш СССР орденаши медалаши еннай бахача наха бытовой гIулакх дара предприятейи организацейи болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха йоккхача группана, цу даькъе Нохч-ГIалгIай АССР гIолла:

КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН

Инаркаев Гехо Инаркаевича — Нохч-ГIалгIай АССР бахача наха бытовой гIулакх дара министра.

Мархиева Дугурхан Дзайно-Абитовнана — кога гIирс бечен тоабечен фабрика обувщицана.

Усик Ольга Степановнана — барзкъаш тегачен тоадечен фабрика закройщицана.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Аветисян Вазген Еноковича — ремонтно - гIишлой управлене слесара.

Алиев Хасан Рамазановича — къахьегамхой депутатий Октябрьски районни Совета исполкома председатела, г. Грозный.

Арутюнов Иван Михайловича — мебельни фабрика бригадира.

Исмаилов Убайд Ахмадовича — къахьегамхой депутатий Гудермесски городской Совета исполкома председатела.

Панченко Яков Федотовича — къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совета исполкома секретара.

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН III СТЕПЕНА ОРДЕН

Луценко Ульяна Петровнана — бахача наха бытовой гIулакх деча Гудермесски комбината барзкъаш тегачоа.

Себиева Маруся Изаевнана — бахача наха бытовой гIулакх деча Урус-Мартановски комбината барзкъаш тегачоа.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Аникина Анна Федоровнана — «Чечинбыттехника» производственни объединене сахьаташ тоадечоа.

Гусакова Нина Ивановнана — къахьегамхой депутатий Ленински районни Совета исполкома секретара, г. Грозный.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Докаева Рабата — барзкъаш тегачен тоадечен Грозненски фабрика барзкъаш тегачоа.

Шаповалов Виктор Ивановича — радиотелевизионни аппаратура тоаяра производственни объединене радиомеханика.

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1976 шера 24 марта арадаьннача УказагIа советски кинематографи дегIайоалаеча доккха дакъа лацар, къахьегамхой коммунистически кхетабеча хьинаре болх бар. нйслагIча пятилетка заданеш толамца кхоачашъяр бахьан долаш СССР орденаши медалаши еннай кинематографе болхлой йоккхача группана, цу даькъе Нохч-ГIалгIай АССР гIолла:

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Докука Вера Николаевнана — кинофильмашта прокат еча республикански контора фильмокопешта реставрацеш ечоа.

Дутханов Ризван Хумайдовича — киносета Шалински районни дирекце киномеханика.

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1976 шера 7 апреле арадаьннача УказагIа халкъа боахам материально-технически Iалашбара даькъен нйслагIча пятилетка заданеши социалистически декхараши кхоачашдара торонаш оарцагIйоахачеи толаме болх бар бахьан долаш СССР орденаши медалаши еннай СССР Министрий Совета материально-технически Iалашонна йолча Паччахьалкхен комитета предприятейи организацейи болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха йоккхача группана, цу даькъе Нохч-ГIалгIай АССР гIолла:

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Верлатов Николай Степановича — «Чеченингушснабсбыт» объединене база автомобила водитела.

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1976 шера 17 марта арадаьннача УказагIа доагор кийчдарен производства эффективность лакхъярен нйслагIча пятилетка заданеши тIайица социалистически декхараши толамца кхоачашдар бахьан долаш СССР орденаши медалаши еннай РСФСР доагора промышленноста Министерства, Белорусски ССР, Литовски ССР, Латвийски ССР торфяной промышленноста предприятейи организацейи болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхерча наьха йоккхача группана, цу даькъе Нохч-ГIалгIай АССР гIолла:

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Куразов Ваха Таталовича — Гудермесски гортопсбыта автомобила водитела.

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1976 шера 15 марта арадаьннача УказагIа халкъа боахама специалисташ кийчбара нйслагIча пятилетка заданеш кхоачашъеча доккхий толамаш дахар бахьан долаш СССР лакхерчен юкъерча специальни дешара Министерства лакхерчен юкъерча специальний дешара заведеней болхлой йоккхача группана СССР орденаши медалаши еннай, цу даькъе Нохч-ГIалгIай АССР гIолла:

КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН

Беляев Олег Семеновича — профсоюзий Нохч - ГIалгIай областной совета председатела.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Беликов Владимир Григорьевича — академика М. Д. Миллионщикова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта института проректора, доцента.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Оздоева Фируса Гереевнана — Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университета кафедра заведующена, доцента.

Саидов Абдул-Вахаб Ахмедовича — академика М. Д. Миллионщикова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта института кафедра заведующена, доцента.

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1976 шера 16 марта арадаьннача УказагIа торговлин общественни кхача кийчбелген дегIадоаладара, юртбоахама продукташ кийчъяра, халкъа дукхагIа эшаш дола товараш хьадара йола нйслагIча пятилетка заданеш толамца кхоачашъяр бахьан долаш СССР орденаши медалаши еннай СССР потребительски коопераце предприятейи организацейи йоккхача группана, цу даькъе Нохч-ГIалгIай АССР гIолла:

ЛЕНИНА ОРДЕН

Юсупов Сайд-Iали Хасанбековича — Урус-Мартановски районни потребительски общества ресторана повара.

КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН

Шинкарева Валентина Антоновнана — Наурски районни потребительски общества тика продавщицана.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Вагапов Абу Исмаиловича — Нохч - ГIалгIай потребсоюза контрольно - ревизионни управлене начальника.

Умалатов Ахмед Умалатовича — Нохч-ГIалгIай потребсоюза Грозненски горкоопторга тика директора.

Хамидова Ражани Дукатовнана — Надтеречни районни потребительски общества тика продавщицана.

Ханмурзаев Завала Камильевича — Шелковской районни потребительски общества заготконтора заготовитела.

КЪАХЬЕГАМА СИЙЛЕН III СТЕПЕНА ОРДЕН

Дукаева Тамара Магомедовнана — Нохч-ГIалгIай потребсоюза производственни комбината кондитера.

Мусаев Эмиль Баудиновича — Нохч-ГIалгIай потребсоюза автотранспортни контора автомобила водитела.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ» ЯХА МЕДАЛЬ

Сорокотягина Анна Матвеевнана — Сунженски районни потребительски общества тика продавщицана.

Юшаев Сайпи Абухамидовича — Аргунски потребительски общества тика продавеца, Шалински район.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» ЯХА МЕДАЛЬ

Келигова Хадижат Магомедовнана — Малгобекски районни потребительски общества тика продавщицана.

Котиева Любовь Магомедовнана — Назрановски потребительски общества тика продавщицана.

Шамилева Заза Амсадовнана — Ведевски районни потребительски общества универмага продавщицана.

СИХДАЬД КХАШКАРА БАЛХАШ

(РЕПОРТАЖ)

Iуйрийна нис сахьат даьннад. Сийрда хьеж малх. Шоай техника кийча а яь, кхашкара балхаш де арадовла шоашка аларга хьежаш бар Шалински района XX партсъезда цIерагIча колхоза механизатораш.

— Тахан шекара свекла дIае йолаергья вай. XIанз тоъал дIоахденнад лаьтта, Араяхал шоай агрегаташ кхашка, — аьлар механизаторашка колхоза керттерча агронома Дохтукаев Сайде.

— Селхан тхо а хилар кхашка. Лаьттага хьежача тахан денз шекара свеклаш дIае йолае мегаргъя аьнна хет сона а, — аьлар йоккха опыт йолча механизатора Къахьегама Цlеча Байракха орден лелаеча Джамуев Ломсолтас.

Сиха дIакхаьчар кхай тIа механизатораш. Цхьан мугIарагIа йиъ агрегат дIа а оттаяь фу дIаде болабелар Эрсиев Хьасмудди, Джамалдинов Бексолт, Джамуев Ломсолт, Ломалиев Iаьла.

Ткъо-ткъаь итт метр дIахо баьлча шоай агрегаташ соца а яь лаьтта фу мел кIоарга дуж хьежар механизатораш.

—БоарамагIа кIоарген нормага хьежжа дукхен дуж фу. ДIайолаялийта оаш агрегаташ. Болх беркате хилба шун, — аьлар керттерча агрономо.

Укх шера колхозе эггара хьалхара механизированни отряд вIашагIъеллай. Цунна кулгалдеш ва Октябрьски Революце, «Знак Почета» орденаш лелаю коммунист Ломалиев Iаьла. Отряде 10 механизатор ва. Царна еннай 10 трактор, 15 комбайн, 4 сеялка, 5 культиватор, кхыйола тIехьатосса инвентарь. Укх шера 1200 гектара тIа тайп-тайпара культураш кхеергья цар. Иштта, 400 гектара тIа гурахьа ялата йийна культураш. 40 гектара тIа ялатан силосан хьажкIаш. 40 гектара тIа шекара свеклаш.

Доккхий да КПСС XXV съезда сийна механизированни отряда механизатораша тIайица социалистически декхараш а. Цар дош деннад гурахьа йийнача культурай хьувкъам хIара гектара тIара 24 центнер, ялата йийна хьажкIаш хIара гектара тIара 40 центнери шекара свеклаш хIара гектара тIара 250 центнери чуэца.

— Керда вIашагIъеллача отряда механизатораша шоаш тIайица декхараш кхоачашдергда аьнна хет сона, — йоах С. Дохтукаева. — Дика тIадаьннад цар гурахьа лийна кIа. ДIахо йодача хана цу культурана лерттIа Iунал дойя хIара гектара тIара хийцца 25 центнер кIа чуэцалургда. ЙоагIа йоакхо ший механизаторашта хьажкIаш, шекара свеклаш дIае лаьтта кийчдара а.

Делкъа ха хьатIаккхаьчар. Колхоза правлене йолча оагIорахьара хьагучаьлар автомашина. Из хиннаяр механизаторашта бIайха кхача бахьаш йоагIа машина. Кхай йистте ягIача гаьна кIала Iийне Iо а хайша сиха хIама а йна салоIаш бар механизатораш. С. Дохтукаевца цхьана царна тIавера колхоза партийни организаце секретарь Хакимов Хьамид.

— Дика болх баьб оаш, — аьлар механизаторашка Хакимова. — Смении норма 48 гектар йолча, ах дийнахьа 35 гектара тIа фу дIадийна даьннад шо. Из лоархIаме толам а ба. Баркал шоана.

— Делкъал тIехьагIа кхы а 40 гектара тIа шекара свеклаш дIае дош лу оаха, — аьлар Эрсиев Хьасмудде.

— Из гIулакх кхоачашде тха низ дIакхоачаргба, — тIатехар Хьасмудде аьнначоа кхыча механизатораша а.

Шоай дош толамца кхоачашдир механизатораша. Цу дийнахьа 76 гектара тIа шекара свеклаш дIайийра цар.

Шекара свеклал совгIа хьажкIаш а дIаювш ба мехотряда механизатораш. Из болх беш ба Эльдаров Ахьъяди Хадиев Хьамиди. Норма 12 гектар йолаш дийнахьа 16—17 гектара тIа хьажкIаш дIаюв царех хIаране. XIанзле 250 гектара тIа дIайийнай цар шинне из культура. Хьабеш бола болх дика бара къаьстта теркам тIабохийт хIара механизаторо.

Б. АХМАДОВ.

СУРТАШ ТIА: (аьттехьа) Шалински района XX партсъезда цIерагIча колхоза дикагIвола механизатор X. Эрсиев; (аьрдехьа) шекара свеклаш дIаювш я цу колхозе.

А. КУТАЕВА сурташ.

ШЕКАРА СВЕКЛАШ ЛЕЛАЯРА БАЛХАШТА—КОМПЛЕКСНИ МЕХАНИЗАЦИ

Укх деннойка «Джалка» яхача шалински совхоза механизированни звеной коз республикански семинар хилар шекара свеклаш кхеяра балхашта механизаци яра дешашта хетаяь. Из хьайийллар Нохч - ГIалгIай АССР юрта боахама министра заместитела Ю. В. Суховукова.

Цул тIехьагIа къамаьл де дош делар КПСС Шалински райкома хьалхарча секретара А. Ч. Осмаевна. — Парте XXV съездо, — аьлар цо, мехкарча свеклаш лелаерашта хьалхарча декхар оттадаьд — шекара свеклаш ма-могга дукхагIа яха. Из кхоачашдара къахьегаргда Шалински районерча свеклаш лелаераша а. Дика а хеташ белгалдаккха догдоагIа, республике кхелеча дерригача мерзача овлаех ахаш гаргга дараш тха района кхоачаш хилар. Из маьхера технически культура кхее ховш йола башха-дика кадраш хьалкхийнай тха. Царна юкъе — «Джалка» яхача совхозера Социалистически Къахьегама Турпал Т. Муслиева, Къахьегама Цlеча Байракха ши орден лелаю «Шалинский» совхозера С. Энгласова, Октябрьски революце орден лелаю Ленина цIерагIча колхозера М. Билалова, итташ кхыбараш.

— КПСС XXV съезда исторически решенеша дегаш уралоттадаь болча тха района къахьегамхоша, — аьлар дIахо А. Ч. Осмаева, — иттлагIча пятилетка хьалхарча шера декхар тIайицад — 3700 гектар долча лаьттан хIара гектара тIара 220 центнер мерза овлаш даха. Дог тийша ала мегаргдолаш да, из декхар сийленца кхоачашдергда.

Семинаре «Свеклаш кхеяра КПСС XXV съезда решенешка хьежжа комплексни механизаци яр» яха доклад йир Нохч - ГIалгIай АССР юрта боахама министерства керттерча агронома X. Ялхароева. XXV съезда директиваш тIа белгалдоакх. — аьлар цо, — хIара колхозеи совхозеи ерригача юртбоахама культурай хьувкъам дикка лакхбанза барг ца хилар, цу цхьан хана ялат меттел, технически культураш а дукхагIа йоахилга кердача пятилетке а юрта боахам дегIабоалабара юкъмоттигера проблема йолаш юсаш йолга теркал а деш. Съездо могадир шекара свеклаш хай декхача лаьтташка дукхагIа лелаелга.

Карарча пятилетке республика колхозашкеи совхозашкеи хIара шера юкъера лаьрхIача йохха ерригa шекара свеклаш 180 эзар тоннага дIакхоачве езаш я. Декхар аттачарех дац, цхьабакъда геттара дика кхоачашдулургдолаш да.

ДIаяхача пятилетка шерашка шекара свеклай бедал яккхарен кийчъярен план кхоачашъюеннаяц республикерча колхозаштеи совхозаштеи. Масала, нйслагIча пятилетке шекара свеклаш яхарен паччахьалкхенга йохкарен план 83 процент кхоачашъяьй. ПланагIа йохка езаш хиннача 900 эзар тоннана меттел ехкар 791.1 эзар тонн я.

Шекара свеклаш кийчъяра паччахьалкхен план кхоачаш ца яра маIан фуд аьлча, эггара хьалха из да. Шалински, Урус-Мартановски, Гудермесски районий дукхача совхозий кулгалхоша шекара свеклаш дIаювш дола лаьтташ шерра-шера кIезигдолийташ а цар хьувкъам лакхбара де доагIаш дола гIулакх ца деш я хилар. Масала, 1972 шера планагIа 2435 гектара тIа шекара свеклаш дIае езаш яр Шалински района совхозаш, хIаьта дIайийнараш 2190 гектар мара яц. Урус-Мартановски районе цу хана 1980 гектара тIа е езаш хинна свеклаш 1770 гектара тIа мара йийнаяцар. Иштта дар из гIулакх кхыча районашка а.

Дукхача колхозашка, совхозашка шекара свеклаш кхеяра агротехника телхаю,—йоахар докладчико дIахо.—Органически минеральни удобренеш кIезига тесс, цхьан гектара хила доагIача боараме листал йолаш хилийтац эIыргаш. ВIалла ла мегарг а доацаш тIехьайоах свеклаш нийлхъярен Iунал дарен ханаш. Масала, Ачхой - Мартановски района совхозашка 1975 шера хIара гектара тIа тайса минеральни удобренеш 8.9 центнер мара яц, республике юкъера лаьрхIача 15.1 центнер тайсача метте. Республике юкъера лаьрхIача хIара гектара тIа тайса органически удобренеш 13,6 тонн мара яц 40—60 тонн товса езача метте.

Свеклаш дукхагIа ювш долча боахамаша болх во баьб дIаяхача пятилетке. Масала, Ачхой-Мартановски районерча «Лермонтовский» совхозо 540 гектар долча лаьттан хIара гектара тIара 127 центнер шекара свеклаш гулъяьй. Паччахьалкхенга мерза овлаш дохкара план 61 процент кхоачашъяьй совхозо.

Шалински районерча «Джалка» яхача совхозо 745 гектара тIа дIайийнаяр из культура, хIаьта чуэцача хана юхейисаяш 618 гектар мара яцар. XIаьта вокх лаьттан тIа хинна свеклаш боахама кулгалхой бехкагIа яйнай. Юкъера лаьрхIача совхозе хIара гектара тIара баьнна хьувкъам 108 центнер хилар. Паччахьалкхенга 14500 тонн йохка езача метте 7905 тонн ехкай. Сов дукха хилар яьккхача продукцега баха мах. Шекара свеклай цхьа центнер яккхарга 4 соми 68 кепиги дахад совхоза, планагIа дахийта доагIача 2 соман 75 кепигаи меттел. Из бахьан долаш алхха 1975 шера 103 эзар сома зе хилар боахама, хIаьта бIарчача пятилетке хиннар лаьрхIача 275 эзар сом да.

Цу тайпара гIулакхаш алхха хаоттама хьалаш аьттув боацаш хиларах нийсденнад ала йиш йолаш дац. Кхыча боахамаша даьча балхашка хьежача ховргда из иштта доацилга. Масала, Урус-Мартановски районерча «Горец» яхача совхоза алхха цхьан 1975 шера шекара свеклаш кхеярах 125 эзар сома пайда баьб. 410 гектар долча лаьттан хIара гектара тIара 340 центнер мерза овлаш гулдаьд укхаза, хIаьта хий дехкача лаьттай хIара гектара тIара 420 центнер свеклаш гулъяьй боахаме.

Гудермесски районерча «Терек» яхача совхозе 300 гектар долча лаьттан хIара гектара тIара 300 центнер мерза овлаш даьхад.

— Республике шекара свеклаш кхеяра даькъера цIенхаштта кхоачамбоацар да, — аьлар X. Ялхароева дIахо, — шекара свеклаш кхеяра балхашта механизаци яра колхозийи совхозийи кулгалхоша деш ер ма дий аьнна хIама ца хилар. Дукхха балхаш кулгкара деш да. Иштта белгалдаккха деза. «Сельхозтехника» яхача республикански объединенегахьара ма-дарра аьлча, шекара свеклашта Iунал дара балхашта механизаци яра ца хилча яргйоаца техника Iалашъяран болх бе йолаялийтаран свеклаш ювча боахамашта цхьаккха тайпа новкъостал ца хилар. Совещанешка къамаьлаш дичеи газеташ тIа статьяш язйичеи гIулакха кхоачам а бий Iа объединене кулгалхой. Уж дерригa хIамаш бахьан долаш республике хIанз а Iалаьмате лакха ба шекара свеклаш кхеярга бода мах. ДIадахача шера совхозашка 3 соми 42 кепиги хилар из планагIа 1 центнера лаьрхIар 2 соми 57 кепиги болча метте. Бахьан — вай кадрай дисциплина а паччахьалкхен планаши заданеши кхоачашъяра хьалхара бехктокхам а лоха хилар.

Колхозийи совхозийи цхьаболча кулгалхоша дувцачунга ладийгIача, шекара свеклаш дIаюв лаьтташ кIезигдаро торо хулийт агротехника боарам дикка айбе а хьувкъам лакхагIа кхебе а. Цхьабакъда практико харцахьа лоархI из. Масала, Шалински районерча «Джалка» яхача совхозе шекара свеклашта лаьрхIа дIаходдадаь лаьтта дIадахача 5 шера 150 гектар кIезигдаьд, хIаьта а хьувкъам кхы лакхбеннабац. Нагахьа санна 1971 шера хIара гектара тIара 203 центнер шекара свеклаш яьхаяле, 1975 шера 108 центнер яьхай.

Шекара свеклаш дIаюв лаьтташ бокъо йоацаш кIезигделга соцаде дезаш да. Специалисташа даьча лоархIамегIа, укх шера мерза овлаш кийчдара планаш тешшаме кхоачашъе безам бале, 9000 гектарал кIезигагIа йоацаш дIае еза вай шекара свеклаш.

Шекара свеклаш кийчъяра халкъбоахама план кхоачашъелга планагIа лаьрхIача лаьтташка уж дIаерен цар хьувкъам лакхбарен чотах де деза.

Шеко яц, республике юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 350—400 центнерал кIезигагIа йоацаш шекара свеклаш гульяра декхар оттаде йиш йолаши кхоачашдулургдолаши вай хиларах.

— Ховш да, — аьлар докладчика, — шекара свеклаш йоккхий торонаш йолаш культура йолга. Удобренеш геттара дика тIаэц цар. Цхьан гектара лоархIаш 15—16 центнер минеральни удобренеш тайсача 100—120 центнер дукхагIа лакхлургба цар хьувкъам.

Шекара свеклаш кхеяра агротехнически комплексе къаьстта лоархIаме да дIаювча хIара гектара тIа эIыргаш боарамга а бустамга а диллача нийса тIадалийтар. Iилмой практикой хьахьекхад, вай республика хьалашка чуэцача хана хIара гектара тIа 90—100 эзар овла хила безаш хилар. XIаьта вайнига чуэцача хана хIара гектара тIа бусар 60—70 овла мара бац.

XIанз, шекара свеклаш дукхагIа кхеяра чаккхъяла мероприятеш кийчъеча хана, хIара звене, бригаде, отделенешка къаьстта белгалъянза яргьяц листал эшшача боараме хулга Iалашдергдола мероприятеш. Хьувкъам бахьан долаш, свеклай дикал бахьан долаш лоаттабеча кьовсама овлангарча дешаех цаI да из.

Свеклаш чуэцара технологи хувцанза яргьяц, укх шера деза бокъонца поточни поточно-перевалочни хьисапе чуйе доладала деза шекара свеклаш тIехьагIа кулгашца цIенъе а езаргйоацаш. Дукхача лаьтташкара цу хьисапегIа чуйю уж Краснодарски краерча вай лоалахоша.

Шекара свеклай рентабельность лоха хилара бахьанех цаI сенах латт аьлча, из латт, цу культурана Iунал деча хана кулг-карара къахьегам дукхагIа бодаш хиларах. Цудухьа механизированни звенош вIашагIйохкара гIулакх партийни, советски, юртбоахама органий теркама юкъмоттиге оттаде деза. Цу хана яхийта йоагIача тайпара уйла тIаяхийта еза укх дешашта: а) гурахьа дийна ялаташ а кхыйола кIал дIадийна аьттув бола культураш а хиннача лаьтташка шекара свеклаш дIаер; б) дика аьхача зяба тIа мара шекара свеклаш дIа ца ер. ДIаеле хьалхагIа эшаш мел йола обработка яь яккхар; в) лоацача агротехнически ханашка, цу цхьан ханна мугIараштa юкъе минеральчи удобренеш а товсаш, лакха хьувкъам тела районированни сортах дола фу а тоссаш шекара свеклаш дIаер; г) шоай ханнахьа нийлхъяра къаьстта уйла тIа а йохийташ, дIайийнача свеклашта Iунал дара дерригa балхаш шоай ханнахьа чаккхдахар; д) шекара свеклаш дIаювргйолча кхашка цхьан гектара 18 центнер а лоархIаш минеральни удобренеш товсар; е) шекара свеклаш дикагIа йолча ханашка, хьаахкарaи шекара заводе дIаяхьаран юкъе юкъ ца а йолийташ, чуэцар; ж) шекара свеклаш кхеярга бода мах лохбар духьа балхашта механизаци яра дизза гIулакхаш чаккхдахар, поточно-перевалочни хьисапе свеклаш чуэцара къаьстта уйла тIаяхийтар; з) хIара колхозеи совхозеи шекара свекла лелаю механизированни звенош (отрядаш) вIашагIйохкар, мел эшача машинашцеи кечалашцеи уж Iалашъяр. XIара кхайни участкаи хьалда хьалаш теркал а деш, шекара свеклай лакха хьувкъам кхебара хIара звене технологически карташ оттадар; и) беррига свеклаш лелаераш колхозашкеи совхозашкеи агротехнически курсашка Iомабе, хIаьта звеньевойши бригадираши — юртбоахама кадрай говзал лакхъеча республикански школе бетта хьехача курсашка.

Геттара дика кхетадеш да, шекара свеклаш дукхагIа яхара хьалхашка отташ дола из доккха декхар наьха къахьегама хьинар чIоагIа айдара, партийни организацеша шерреи хьалхашка латта декхар кхоачашдара тIабераабаьи организаторски политически болх бара, юрта боахама из лоархIамегIара дакъа дегIадоаладара Советий профсоюзни, комсомольски, боахама органий оагIонгахьара хадданза теркo яра ларда тIа мара кхоачашде вIаштIехьдаргдоацилга.

Семинаре иштта къамаьл дир дIайийна хIамаш лоаяра республикански станце начальника М. Урманчиева. Цо дийцар оасарца къовсам мишта лоаттабе беза.

Цул гIехьагIа къамаьл де дош делар «Джалка» яхача совхозерча механизированни звеной звеньевойна С. Делимхановна. Механизированни хьисапе мерза овлаш кхедара ший опыт йийцар цо.

А. БАРЗАНУКАЕВ.

ШЕРРА ЯЬРЖАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ

Ховш да социалистически яхь нийсен дикен вIаштIехьъяккхаро предприяте болх дикка тоабелга. Из кхета а деш Назрановски трикотажни фабрика профсоюза фабкома дукха болх бу социалистически яхьа кердкерда формаш юкъеккхувлаш, йолаш яраш дIахо дегIакхувлаш.

Укх тIеххьарча шин шера дикка тоаденнад бригадашта, иштта къаьст-къаьстача болхлошта юкъе социалистически яхь йоаржаелга. Из къаьгта хьахьокх укх масало: 1973 шера социалистически яхье дакъа лоацаш 400 болхло мара вацар фабрике, 1974 шера цу яхье дакъа лоацаш 724 болхло вар, хIаьта дIадахача шера дакъа лоацаш хилар 986 саг. Укх шера социалистически яхье дакъа лоацаш ба фабрикера беррига а хIана бац аьнна бола болхлой.

Шерра социалистически яхь йоаржаяьй болхлоша коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи яккхара. Из цIи яккхара ши шу хьалха къовсам лоаттабеш 58 болхло мара хиннавеце хIанз уж 258 саг ва. Коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи лелаеш ва фабрикера 147 болхло. Эггара хьалха коммунистически къахьегама сийлен цIи еннай цаха эша товараш арахецача участка коллективана. Участка коллектив ерригача предприятена мел боккха лоархIам болаш я хьахьокхаш дола масал доаладе йиш я. 1974 шера фабрикана цу участка коллективо беш цхьаккха тайпа пайда бацар. Цул тIехьагIа цига кулгалде хьожайир къона специалист, мастер Яшина Нина Васильевна, хIанз профсоюза фабкома член я из. Цо кхетамца вIаштIехьбаьккхар участка коллектива къахьегам, шерагIа йоаржайир болхлошта юкъера социалистически яхь. Цул тIехьагIа участка болх ритмично дIаболабелар. Хьахилар цига башха дика говзанчаш. Царех я нйслагIча пятилетка задани ханал хьалха кхоачашъяь йола швея Евлоева Марем. Иштта дика къахьегаш я из иттлагIча пятилеткагIа а. Ший новкъосташта хьокхам а телаш хIара сменагIа нормаш 120—130 процент кхоачашъеш къахьег Котиева Напсата. Участка массе болча болхлоша иштта овсаре къахьегарах хIара бетта цаI-ах эзар сома пайда бу цар.

Социалистически яхьа керда формаш юкъекхувларах основовязальни цеха коллектива болх дикка тоабелар. Коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара къовсам лоаттабу цо. БIаь болхло ва цу боламе дакъа лоацаш, 67 болхлочоа елар из сийдола цIи КПСС XXV съезд хьеллача дийнахьа. Цу цехе дикагIбола производственницаш лоархIаш ба КПСС XXV съезда делегат, мастера гIоча Орцханова Зоя, заправщица Барахоева Зати, сповальщица Ажигова Мовлатхан, вязальщица Парсигова Диба. Пхе шера шин пятилетка задани кхоачашъяра инициатива дIайоланьраш уж ба. Цар дика гIулакх хьаллацад основовязальни цехерча бархI болхлочоа швейни цехерча ворхI болхлочон.

Вязальни цехерча хIара болхлочо, хIара бригадас даьхача толамий хан-ханнахьа итогаш а еш, хьалха латтараша даьха къахьегама толамаш массанена дIадовзийт. Укх шера январь бетта эггара хьалха проектни мощностага кхаьчар из цех. Бетта цо арахийцар 50 тонн кIадаш. Цеха болхлоша къахьегама овсарлен продукце дикали лакхъяра тIехьа лелаяь ца Iеш производства культура лакхъяра тIехьа а лелаю социалистически яхь.

Фабрика цехашта юкъе яьржача социалистически яхье укх шера хадданза хьалха латташ я основовязальни цеха коллектив. Цунга я фабрика администраце, партбюро, фабкома карара-кара тела Цlе байракх.

КIадаш кходара тIехьа чIоагIа къовсам лоаттабу барзкъаш доахараша. Закройно-подготовительни цехе хIара бетта итогаш ю кхомбара тIехьа барзкъаш доахарий бригадаша даьхача толамий. ДикагIа толамаш даьхача бригадана лу карара кара тела цIе вымпел. Духхьал хьалхарча шин бетта 1500 килограмм гаргга кIадаш кходаьд цу цеха бригадаша. Кхомбара тIехьа яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай барзкъаш доахараш Евлоева Хьава, Мержоева Хьава, Хаматханова Тайхьант керте латтача бригадаша.

Швейни цехе а дика вIаштIехьъяьккхай социалистически яхь. XIара конвейре бIарг тIаоттаргболча дIаотталаьд къахьегама сийлен календараш. Цар тIа дIаяздy хIара дийнахьа хIара болхлочо даьха къахьегама толамаш. Арахеца продукци дикеи тIехдикеи мара а йоацаш овсарегIа къахьийгараш белгалбоах календараш тIа. Цул совгIа хIара конвейер тIа латташ я цIен сийнен байракхилгаш. Шечар хьабовзийт план кхоачашъераш, сийначар хьахьокх план кхоачаш ца ераш. Цу гIулакхо нормаш кхоачашъеш боацараш хьалха латтарашта тIаккхебара новкъостал ду.

Социалистически яхь вIаштIехьъяккхара даькъе карагIдийнна дикадараш дукха дале, а, цхьадола кхоачамбоацараш а долаш да. Швейни цехе хIанз а тIехьа ритмично дIабодац болх. Тlехьа а ца тетташ сихха хьажа везаш да цун малагIа бахьанаш да. XIанз цу гIулакхага хьожаш ба фабрика кулгалхой, партбюро, фабком. Дерригa низаш оарцагIдаьхад предприяти укх шера проектни мощностага кхачийтара. Цу гIулакха доккха новкъостал хургда 120 инженерно-технически болхлочо шоай творчески планаш, болхлошта новкъостал дара йола планаш кхоачашйойя. Иштта доккха новкъостал хургда яхье хьалха латтараша шоай комплексни планаш кхоачашйойя а. Уж ерригa планаш тIаерзаяь я тха коллективана хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдара.

Д. ДАУРБЕКОВА,
Назрановски трикотажни фабрика профсоюза фабкома председатель.

Доазол дехьара

В. И. Ленин ваь 106 шу дизарга

МИЛЛИОНАШТА ЙОЛА КОММУНИЗМА ШКОЛА

«Пражанашта цIаккха а дицлургдац шоай городе Владимир Ильич Ленин ваьха хилар». Из йоазув дунен пролетариата баьчча доккха сурти бIаргагу ргда Прагана юкъе Гиберски улицагIа № 7 а йолаш дагIача цIеной цхьан зале дIачувоалача хIаранена. Залера дIачувала йиш я 1912 шера январе Российски социал - демократически болхлой - парте VI Пражски конференце болх баьча доккха доацача цIагIа. Цу чу я Владимир Ильич Ленина музей.

1907 шера Чешски социал - демократически парте ийца хиннал из цIа. Халкъа цIа аьнна цIи дIаихай цун, Чехе болхлой болама ший тайпара центр а хинна дIаэттад из. Укхаза кепадийттад болхлой газеташ, кружкаш гуллуш хиннай, укх цIагIа заседанеш яьй профсоюзий кулгалхоша. Болхлой академе деша багIараш ихаб укхаза лекцешка ладувгIа...

— ХIанз дIабаха тIом чакхбаьнначул тIехьагIа хьайийллай тха музей, — яхаш дувц цун директора Павел Грона. —Советски тIемахоша Прага мукъаяьккхача хана парех дукхха бараш Гиберски улица леха болабеннаб Владимир Ильич чуихача цIенах бIарг тохар дуxва. 1945 шера13 мае—город мукъаяьккха диъ ди доаллашехьа а — хьажа ухараштa пражски коммунисташа хьадийллад большевиккий конференци хинна цIа. Хьалхарча шин бетта чехословацки гражданел совгIа цунга хьежаб дукхха эзараш советски салтийн эпсараши.

ХIанз ше йолча тайпара йола В. И. Ленина музей хьайийллай 1953 шера январе. Чуухача сийлахьча йоазош деча книга тIа Чехословацки Республика президента Климент Готвальда цу хаца яздаьд: «Вай миллионаш болча наха коммунизма школа а хинна дIаоттийла В. И. Ленина музей».

Цу тайпара школа цунах хила а хиннай. Йиллача вийнахьа денз 30 шу дузаш Къахьегама орден еннай цунна Iалаьмате боккха хьехама, пропагандистски, Iилман болх барах. Даим керда тематически экспозицеш вIашагIъехк укхаза. Эггара теххьара шинъ КПСС XXV съездан КПЧ XV съездан хетаяь яр.

Масса тайпара ханаш профессеши йолаш вола 150 эзар саг воагIа В. И. Ленина музее хIара шера.

Иржи ГРБЕК,
чехословацки журналист.
(Прагопресс—АПН).

«Ленина цIи даим са дег чу я».

ДоккхагIолча газеташа хоам бора цу выставка хьакъехьа. Масала, Къилбаседа Америке эггара йоккхагIа тираж а йолаш французски меттала арадувлача «Пресс» яхача газето цхьан шоаттдийнахьарча номера цхьан оагIон кхоалагIа дакъа хетадаьдар цунна. Ше дешарашка цу хьакъехьа хоам бир чIоагIа лоархIаш долча кIиранна цкъазза арадувлача филателистически «Стэмпсос» а.

Соахка ноябрь бетта, Канадай прогрессивни общественносто Октябра 58 шу дизар деладеча хана, «Квебек—СССР» яхача общества помещене чу гойташ яр Америке эггара хьалхара В. И. Ленина хетаяьча маркай коллекци. Из коллекци гулъяьр Монреале ваха Стивен Смит вар.

Экспозици йолаш волчун (иштта ала дог а доагIа автора — из вIаштIехьйоаккхаш цо тIабахийта селлара къахьегам, уйла, художественни чам) 57 шу да. Эггара хьалха 1924 шера 22 январе хезай цунна Ленина цIи цул шийл кIеззига доккхагIолча, улица тIа газеташ доххаш хиннача берашкара. «Большевиккий баьчча кхелхав» — минуташ мара юкъе ца йолаш дIахезар из бIил цу хана Смит ваьхача ерригача городоке.

— Цецваьккхар со наха Iаьткъача цун халоко,—яхаш дувц С. Смита. — КIаж а ухаш белхар уж. бIаргех хий легаде а эхь ца хеташ. «Ленин малав, селларча вай къеча наха хала хIана хет из валар?» — аьнна хьаттар аз наьнага. Кхыметтел со а, цхи шу даьнна кIаьнк, кхетаргволаш дийцар цо... Цу хана денз даим са дег чу я Ленина цIи.

Дунен шоллагIа тIом бола луча юххье Европе хиннав Смит. Нацисташа Польше концлагере чукхесса хиннав из. Цига эггара хьалха нийсбеннаб цунна эпсий: «Боккъал башха кагий нах бар, кхыметтел нацистски боангашка а сага дикагIа дола гIулакхаш шоаех дIадаланза а болаш...». С. Смита дика дагадоагIа Ламсдорфера тутмакхаш Советски Эскаро мукъабаьха 1945 шера 30 апрела дIа а.

Ше мел яьккха ха маркаш гулъеш яьккхай цо. Къаьстта чIоагIа теркам тIаозаш я дунен пролетариата баьчча В. И. Ленина хетаяь цун коллекце раздел. 38 паччахьалкхено арахийца эзар гаргга марка я цунна. («ДIаяхача ханарчеи хIанзарчеи паччахьалкхен деятелех цхьаь цхьаннена хетаяьяц, — язду «Пресс» яхача газето, — Ленина санна дукха маркаш»).

С. Смита къаьстта еза хеташ лелаю Владимир Ильич венна дукха ха ялалехьа Iаьрж доллара белгало йолаш почтийн телеграфен Наркомато арахийца советски марка. Марка эскиз — Ленина цхьан сурта тIара из кийчъелга тIадалла хиннад художника Дубасов Ивана — ше бос болаш я яр: кIайн Iаьржен, яхаш дувц С. Смита.

ЧIоагIа теркам тIаозаш я Смита коллекци. «Дукха ха йоаццаш, — яхаш дувц цо, — дIавехаш хабар кхаьчад сога Калифорнера». «Миштад ер да, — яхаш язду сога моттигерча филателистически обществера, — селлара выставкаш увттаеш марочни Ленинiана хIанзалца цIаккха хьокха мича оттаьй оаха?»

«Цхьаццайолча моттигашка наха дувцар сона, — йоах цо дIахо. — Ленина хетаяьча маркай коллекци гулъе дахьан шоаш яхаш: кхерам тIа ца боссаш ца диса тарлу из гIулакх. Вай дахаш йола общество мел «паргIатен» «демократични» я хьахьоккхаш дола цхьаькха тешал из а да». Аттача гIолла-м Смита а далац из вIаштIехьа берригаш а бац укхаза филателист ленински тематикана тIехьавалар дезаш.

«Со тем Ленина даьчохи цо наха хьийхачохи, — бокъонца дог тийша а волаш йоах Стивен Смита. — Са марочни Ленинiана — из да сийлахь-воккха саг сий деш дагавохар»

А. ПАЛЛАДИН,
АПН соб. корр.

Оттава.

Сийлахъ-воккха баьчча дагавеха

Улан-Баторера В. И. Ленина музей. Хьажа ухача Iалаьмате дукхача наха цун ялх зале довза Владимир Ильича вахари революционни гIулакхаши. Пхи эзар экспонат я укхаза хьокха оттаяь: документий, эггара хьалха арадаьннача ленински книжкайи брошюрайи, кулгалйоазой копеш. Москверча В. И. Ленина Центральни музея совгIата денна дунен пролетариата баьчча сурташ. Цхьан зале латт КПСС Ульяновски обкомо совгIата енна В. И. Ленина Шеи - музея макет.

Экспозицешта юкъе хьокха оттаяь я МНР-е арадийннача В. И. Ленина балхий бе - бе изданеш, цу даькъе 1925 шера монгольски меттала эггара хьалха кепатеха арабаьккха «Кагирхой Союзий декхараш» яха болх, монгольски меттала В. И. Ленина сочиненей 35 томах латта гуллам, кхыдараш. Къаьстта экспозици я ленински сурт - сибат чулаьцача искусства произведенеша хетаяь. Укхазара дукхха балхаш профессиональни боацача художникаша кийчдаь да. Масала, уборщицас Б. Эрэна геттара говза кийчъяьй аппликаци — К. Маркса, Ф. Энгельса, В. И. Ленина портреташ, хIаьта Селенгийски аймакерча арата Т. Цодола ялата тайп - тайпарча сортех хьаьй Ленина барельеф.

— Тха музей 1967 шера йилла я, — яхаш дувц цун директора Л. Дэмбэцэла. ХIанзле а цига хиннаб бIаьш эзараш къахьегамхой. Алхха укх шера хьалхарча беттaшка итт эзар совгIа саг хиннав укхаза Монголе масса миIингера. Къаьстта дукха нах хул тхо долча апреле, В. И. Ленин ваь ди белгалдоаккхача хана. Улан - Батора юккъе музейна керда здани хьалъеш латт, хьатIадоагIача шера цу чу дIачулаха лерхI оаха. Экспозиционни залаш цхьана кийчъергья монгольски советски художникаша.

А. ЧЕРНЕЦКИЙ,
АПН соб. корр.

Улан - Батор.

КПЧ XV съезда сийна 20 миллион совгIа крона маьхза продукци планал тIех арахийцар город Пльзенерча В. И. Ленина цIерагIча «Шкода» яхача машиностроительни комбината коллективо.

Комбината болхлоша кийчъю чехословацки карарча пятилетка лоархIамегIа ярех йолча массехк гIишлонна лаьрхIача оборудоване йоккхий партеш.

СУРТА ТIА: предприяте цехе. Укхаза кийчъю «Далешнице» яхача теплоэлектростанцена лаьрхIа низ бола оборудоване.

ЧТК — ТАСС сурт.

ЯРОСЛАВЛЬ. Ленина ордени Октябрьски Революце ордени лелаеча Ярославски моторни завода халкъа книготорга болхлоша укх деношка предприяте цехашкеи отделашкеи выставка а яь В. И. Ленинах дола литература дохкилга вIаштIехьдаьккхар.

СУРТА ТIА: инструментально - штамповни корпусе литература дохка вIашагIъелла выставка.

Б. САРАНЦЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

СПОРТ—ДУККХАЧА НАЬХА

Ер шу олимпийски шу да. Вай спортивни ведомственни организацей кулгалхой цунча дувзаденна дукха гIулакхаш да. Монреале хургдолча олимпийски ловзарашка болха йах кийчбе беза.

Тха Ленински комсомольски организаце дукха дика спортивни хIамаш карагIдаьннад. Комсомольцашек кагирхошеи хьинаре дакъа лоац физкультура дегIайоалаеча гIулакха юкъе. Тха районни комсомольски организаце членаш болча ший лоIаме кIалтохаргах латача йоккхий коталонаш яьхача спортсмений Хасимиков Салмана, Тунгаев Беххана, Орцуев Хьасана дзюдоиста Темирбулатов Iийсай, гимнаста Марченко Владимира, легкоатлета Казанцева Александра, штангиста Сайдулаев Адама цIераш районей республикей меттел вай берригача боккхача мехка а доазол дехьа а йовзаш я.

Иоккхача говзалга кхачара хIара денна чIоагIа а паргIатта а къахьегар бахьан долаш, общественни вахара юкъе хьинаре дакъа лоацаш хиларах царна а тайп-тайпарча яхьашта юкъе хьинаре дакъа лоацача кхычарна а иштта доккхий хIамаш карагIдаьлар.

Опыт йолча тренераша - педагогаша, кагирхой наставникаша Багаев Дэгэ, Дзгоев Александра, Вассерман Кима, Аврагимова Светланас, кхычар а кулгалдеш цар шоай спортивни говзал лакх а ю, республикански Ерригсоюзни яхьашка йоккхий коталонаш а йоах.

Дукха ха йоаццаш хиннача ВЛКСМ ЦК соцамои цул тIехьагIа ВЛКСМ обкомо «Республика спортсменаш морально - политически кийчбара гIулакхий хьакъехьа» арабаьккхача соцамои кердача лагIа тIа оттабу спортсмений болх. Уж соцамаш дийцар гороно шоай лоIамерча спортивни школашка, спортивнии ведомственнии организацешка. Цига чIоагIа къамаьлаш дир спорт дегIайоалаяра де лезараш дувцаш.

ХIаьта дувца а къоастаде а хIамаш долаш дар. Дувца доагIаш деций дзю-дох СССР хьалхара моттиг яккхара йолча Ерригсоюзни яхье республика призови моттигаш йоахаш педагогически училища дешархоша Дашкуев Махьмудеи Чалаев Вахьидеи даь гIулакхаш? ВIалла бехктокхам хийттабац царна цу лоархIамерча яхьах. ХIаьта уж санна йола моттигаш кхы а я.

Уж тайпа гIалаташ ца дувлийтара тIадерзадаь да уж соцамаш. ХIанз дикка чIоагIъеннай волейбола «Автомобилист» яхача командацара, района велосипедаш хеххача командацара комсомольски группаш, цар спортсмений политически сакхетам лакхбу.

Дика традици а хинна дIаэттад эггара хьалха Ерригсоюзни яхьашка дакъа лоаца къона спортсменаш торжественно комсомоле хьийбелга. Иштта комсомоле хьийцача къоначa спортсменаша велогонщика мастерал волча кандидата Онегов Владимира, кIалтохаргах летача Шамхалов Тимура, Марзиев Кермас, Тангиев Руслана, спорта мастера гимнаста Киев Бориса, кхычар дика кхоачашъю комсомольски порученеш, районе бахача наха юкъе боккха общественни болх бу.

Къоначa спортсменашта эггара хьалхара никъ беннача тренераша - педагогаша дер доккха гIулакх да. ДСШ футбола тренераша ии Аврагимовас, Каюшникова, Коломыца цхьаккха хIама кходац къоначa спортсменашта коммунистически кхетам балара.

Районни комитето, юххьанцарча комсомольски организацеша керттера теркам тIабохийт ГТО комплекс кагирхоша дIаялара тIехь беча балха. ХIаьта ГТО комплекс дIаялара хьакъехьа болх дика барах ВЛКСМ карара кара тела вымпелаш еннай «Красный молот» завода. Грозненски педагогически училища, № 56, №41 йолча юкъерча школай, Грозненски кооперативни техникума комсомольски организацешта.

Ер шу ше къаьстта бехктокхаме шу да спортсменашта. Монреале хургдолча олимпийски спортивни ловзараша къаьстта лакхбу бахача наха юкъе, къаьстта кагирхошта юкъе, спорти физкультурей дегIайоалаяра лоархIам.

Укх шерара спортивни яхь хургья «Олимпийски шу духхьала олимпийцашта хинна Iац» яхаш лозунг а долаш. Цудухьа юххьанцарча комсомольски организацей декхар да ГТО комплекс дIаялара, физкультурни болам шерра боаржабара хьакъехьарча балха къаьстта теркам тIабахийта. Хьаэцаргья вай тха районе эггара дикагIчарех йола ремонтно - механически завода комсомольски организаци. Комсомольски коллектива цига сий ду дика къахьегаш хиларах даь ца Iеш, паччахьалкхен план кхоачашъяра кхы а хьинарегIа болх булургболаш культурни салаIа ховш комсомольцаш хиларах. Дика йовзаш я цу завода токара Жерякова Александра цIи. Из ВЛКСМ ЦК доточа знака кавалер, «Пятилетка къона гвардеец» ва. Цо пятилетка кхоачашъяьй 3 шерай 10 беттая, геттара дика болх а беш. ХIаьта цунна спорт, физкультура дукха еза. Топ ийса кхоссара йолча республика яхьашка Сашай масеexказа чемпиона цIи яьккхай «Труд» общества Нохч - ГIалгIайчен Совета спортсменашта юкъе. Из топ ийса кхоссара Российски Федераце сборни команда член ва. Къахьегама а физкультура а дика хьокхамаш тел токараша, Хасанов Лечас, Исраилов Мохьмада, Мякин Микаила. Уж берригаш а ГТО доно значокаш яьха ба. Уж тайпа масалаш кIезига дац районе.

КПСС XXV съезда документаш Iомадеча хана тхона гучадоал спорти физкультурей дегIайоалаяра партеи правительствая чIоагIа йоакхо еш, боккха лоархIам беш хилар, кхетаду цу хьакъехьара съезда решенеш кхоачашъяра дукха хIама де дезилга. Тхо дог тийша да тха берригача комсомольцашеи кагирхошеи шоай низ кхо ца беш къахьегаргхиларах, геттара дика дешаргхиларах, спортаи физкультурaнеи юкъе хьинаре дакъа лоацаргхиларах.

Б. ГАМУРЗИЕВ.
ВЛКСМ Ленински райкома секретарь.

КПСС ИСТОРЕ АТЛАС

Духхьашха арахийцад Советски Союза Коммунистически парте исторена хетадаь атлас. Из дешара заведеней преподавателашта санна, иштта КПСС истори шо-шоаш Iомадеча дукхачарна а лаьрхIа да. Карташ тIа, схемаш тIа, диаграммаш тIа, таблицаш тIа хьахьекхай ше вIашагIъеллача хана деча таханарча деношка кхаччалца парте леладаьча гIулакхий ерригa ханаш.

Атласа хьалхара ши раздел Октябрал хьалхарча ханна хетаяь я. Цар тIа тоьал йоккха моттиг къоастаяьй 1905—1907 шерашкарча революценеи 1917 шерарча Февральски буржуазно-демократически революценеи. КхоалагIча раздело дувц Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцена котало Iалашъяьча парте баьча балхах, Октябра карагIдаьннараш Советски Россе халкъаша белогвардейцаштеи интервенташтеи духьала лоаттабеча къовсаме мишта лорадаьд.

Атласа дIахорча разделаш тIа хьахьекхад СССР-е социалистически коммунистически общество хьалъеча КПСС-о чакхдоаха гIулакхаш. 1959—1974 шерашка КПСС дегIаяр. уйслагIча пятилетка план кхоачашъяр духьа парте лоаттабоаь къовсам хьахьоккхаш дукхха сакъердаме хоамаш да карташ тIа, диаграммаш тIа, таблицаш тIа. Цигача я парте чакхдоаха арахьара политически гIулакхаш а хIаьта иштта кхыча мехкашцара экономически Iилма-технически бувзамаш дегIадахкар а хьахьоккхаш йола материалаш. Атлас оттадьраша цу тIа йоалаю 1959 шерагара 1975 шерага кхаччалца СССР-о кулгаш яздаьча лоархIамегIарча дунен халкъашта юкъерча правови документий перечень, СЭВ-а членаш долча мехкаша цхьана леладеча гIулакхий хьакъехьара итогови даннеш.

Яков ГОРЕЛИК,
исторически Iилмай кандидат. (АПН).

№ 8 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Арадаьннад КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропаганди агитацеи отдела № 8 йола «Агитатора блокнот».

«Интернациональни цхьоагIонцIей» — иштта яхаш я дунен къахьегамхой барт-цхьоагIон Денна — 1 Мая хетаяь статья. Цу темах доклад, беседа е езарий теркам тIаозаргба блокнота тIа кепатехача «Республика Первомая историцера» яхача темах гулъяьча областной партийни архива материалий подборкас.

Номер тIа шерра хьахьекхай «КПСС XXV съезда решенеш—вахаре!» яха рубрика. Политдичакхдоаккхача дакъа лоацача агитатора, политинформатора долча новкъостала кепатеха я «Пятилетка итогаши парте экономически политика керттера декхараши» яха методически разработка. Разработка автор ва парте обкома лектор С. Берсанукаев. Блокнота тIа иштта кепатеха я КПСС XXV съезда делегата «Грознефтехимзаводы» яхача производственни объединене начальника А. Шилова яздь статья. Вай мехкеи республикеи мехкдаьтта чакхдоаккхилгеи мехкдаьттахимии дегIаккхувлара проблемаех дувц автора шийстатья тIа, цу даькъе балха эффективности дикали лакхъяра резерваш оарцагIъяхара декхараш хьалхашка оттаду.

«Сийлен даташ» яхача рубрикана кIал я КПСС обкома кепайоазон, телевиденеи радиои сектора заведующе Р. Нашхоева кепайоазон Денней радио Денней хетаяь язъяь «Коммунизм хьалъерий пресса» яха статья.

Дунен халкъашта юкъерча темах блокнота тIа кепатеха я «Массаволчун юкъара хьашт» яха А. Крушинске статья.

Атеистически темах лаьца я блокнота тIа кепатеха «Эрсий мархай кIала лард яц» яха редакционни статья.

Беседа еш пайда эцара могаеш я «ИйслагIа пятилетка» яхача подборкацара материалаш (мехкеи республикаи халкъа боахам дегIаахарахи наьха хьал-торо тоаяларахи йола цифраши факташи). «КIеззига мара доацчун а кхом бе!» яхача статьяс хьахьекхад продукцега дIадодар кIезигдича, электроэнерги кхойича мел пайда боал.

Цул совгIа КПСС XXV съезда решенеш дIайовзийташ республике беча балхах лаьца хроника я номер тIа.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

СБЕРЕГАТЕЛЬНИ КАССАШКАРА КХАЖ БОАГIА ВКЛАДАШ 1976 ШЕРА 3 АПРЕЛЕ гор. НОВГОРОДЕ ТЕССАЧА КХАЖА ОФИЦИАЛЬНИ ТАБЛИЦА

Кхаж бенаб РСФСР-е мел - йолча сберегательни кассашкарча кхаж тоссача вкладий ер номераш йолча счетий:

счетий №№	Iодилла уллача деррига ахчан (вклада) масс процент кхаж бенаб	счетий №№	Iодилла уллача деррига ахчан (вклада) масс процент кхаж бенаб
А— 23	25—ткъаь пхиъ	А—535	25—ткъаь пхиъ
А— 40	25—ткъаь пхиъ	А—562	25—ткъаь пхиъ
А—101	100—бIаь	А—636	25—ткъаь пхиъ
А—122	25—ткъаь пхиъ	А—656	200—ши бIаь
А—165	50—шовзткъеи итт	А—695	25—ткъаь пхиъ
А—228	50—шовзткъеи итт	А—742	25—ткъаь пхиъ
А—245	25—ткъаь пхиъ	А—786	25—ткъаь пхиъ
А—315	25—ткъаь пхиъ	А—806	25—ткъаь пхиъ
А—342	25—ткъаь пхиъ	А—855	25—ткъаь пхиъ
А—360	25—ткъаь пхиъ	А—914	100—бIаь
А—400	25—ткъаь пхиъ	А—922	25—ткъаь пхиъ
А—442	25—ткъаь пхиъ	А—987	25—ткъаь пхиъ
А—516	25—ткъаь пхиъ		

Эзарнел тIех счеташ йолча сберегательни кассашкарча вкладий хьалхара эзарнегIа а санна кхаж бенаб, вешта счеташ А — 1023, 2023-негара дIайолалуш.

Кхаж тассара йолча комиссе председатель — къахьегамхой депутатий Новгородски городской Совета исполнительни комитета председатела заместитель БУЗИНА А. А.

Бехктокхаме секретарь МУСОРОВА Е. П.

Городийи юртийи юкъера школаш чакхйоахаш барий теркамга!

Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен университето 1976 **ШЕРА 12 МАЯ 11 САХЬАТ ДАЬЛЧА** юкъера школаш чакхйоахаш бараш вIашагIтеха **ЮКЪАРА ДИ ДЕРГДА.**

Цига хьех республика городийи юртийи юкъера школаш чакхйоахаш бола кагирхой.

Университета адрес: город Грозный, ул. А. Шерипова, 32.

Госуниверситет.

ЭЦАРХОЙ ТЕРКАМГА

КIирандийнахьа къахьегамхошка паргIатагIа салаIийтари торговле болхлой къахьегам дикагIа вIаштIехьбаккхари духьа укх шера 16 апреле денз **республике мел йолча промтоварни тикашта,** гор. Грозверча рынкашкара яраш йоацаш, массанахьа цхьа выходной ди — **кIиранди** оттадаьд.

Нохч-ГIалгIай АССР торговле министерство.

ТЕЛЕВИДЕНИ

22 апрель

I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Бт. Iуйрийнара гимнастика. 9.30 — Бт. Шоаш дола моттиг хьайоазийта, зурманчаш. 10.15 — Бт. «ТкъаьлийслагIа бIаьсти» яха телевизионни художественни фильм. 14.45 — Бт. «Хьа къахьегам—хьа сийлале» яхача телевизионни документальни фильма программа. 15.20 — Бт. «Владимир Ильич Ленин» яхача В. Маяковске поэмех а стихех а йола композици. ДIаеш артиста Филатова. 16.05 — БАМ хьалъеш бараштa йола передача. 16.25 — Бт. Кагирхой творчество. 16.55 — Владимир Ильич Ленин ваь 106 шу дизара хетаяь торжественни заседани. Концерт. Съездий Кремлевски Дворецера трансляци. 21.00 — «Хь». Информационни программа. 21.30 — Бт. Документальни экран. Передача дIахьу поэта Рождественске. 22.45 — Бт. КIалтохаргах латара Европа чемпионат. Ленинградера передача. Пистеньлча—кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — Лифшиц, Качанова. Техникий республикански театра спектакль (нохчий меттала). 19.00 — Ленински новкъа гIолла. 19.25 — КПСС XXV съезда соцамаш кхоачашде. Идеологически болх кердача лагIа тIа хьальайбе. КПСС Надтеречни райкома пропаганди агитацеи отдела заведующе Дакаева выступлени (нохчий меттала). 19.35 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 20.05 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 20.25 — «Пятилеткана — кагирхой энтузиазм» яха тележурнал.

23 апрель

I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Бт. Iуйрийнара гимнастика. 9.30 — Бт. Кагирхой творчество. 10.00 — «Александр Твардовский» яха телевизионни документальни фильм. 10.55 — Бт. Вай адрес — Советски Союз. 14.40 — Бт. Документальни фильмай программа. 15.15 — Бт. Вайна Iалам довзаргда. 15.30 — Москва а москвичаш а. 16.00 — Бераштa дола художественни фильм. 17.15 — КIиран панорама. 17.45—Киноочерк. 18.00—Кердадараш. 18.15 — Бт. «Леопальд а дошо чкъаьра а» яха мультфильм. 18.30 — Бт. Iилмани техникан лакъера 1976 шерара Ленински совгIата лауреаташ. 19.00 — Бт. Хоккеях йола дунен чемпионат. Финальни группай доакъашхой матч. Польшера трансляци. Перерывах—кIалтохаргах латара Европа чемпионат. Ленинградера передача. 21.15 — «Хь». Информационни программа. 21.45 — Бт. ГДР телевиденеэстрадни программа. 22.30 — Бт. Хоккеях йола дунен чемпионат. Финальни группай доакъашхой матч. Польшера трансляци. Перерывах: 1. Кердадараш. 2. КIалтохаргах латара Европа чемпионат. Ленинградера передача.

II ПРОГРАММА

18.15 — Атеистически темаш. ШагIа еча лекторе опыт. КПСС Назрановски райкома пропаганди агитацеи отдела заведующе Арапиева выступлени (гIалгIай меттала). 18.30 — Граждански оборонах дола фильм. 18.40 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла» Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 19.00 — Хоамаш, реклама. 19.05 — Кагирхошта йола программа (нохчий меттала). 19.35 — Дика пайда тIабоагIаш да гхьамка леладелга. Веденски района Кирова цIерагIча колхозера фоторепортаж (нохчий меттала). 19.45 — ЗIамига бераш, шоана. 19.55 — Пятилетка балха достам. ГIум йола лаьтташ карадерзадар. 20.15 — Производствено - технически кинофоормацеш. 20.25 — Кагирхой творчество.

РАДИО

22 апрель

6.30 — «Юртара вахар». «Джалка» совхозера передача (гIалгIай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Ленинах дола илли (гIалгIай меттала). 9.00 — «Шоана, кхалнах» яха радиожурнал (гIалгIай меттала). 9.20 — Ленина идеяш дергйоацаш я (эрсий меттала). 9.35 — Ашараш (эрсий меттала). 9.45 — ДукхагIа мехкдаьтта даккхара тIехьа. «Октябрьнефть» яхача мехкдаьттен гази йоаккхача управленера передача (гIалгIай меттала). 16.00 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 16.15 — Позвонхочун Осмиева къамаьл (гIалгIай меттала). 16.30 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала). 17.00 — Москва, Владимир Ильич Ленин ваь 106 шу дизара хетаяь торжественни заседани. Концерт. Съездий Кремлевски Дворецера трансляци.

23 апрель

6.30 — «Юртара Iуйре». «Кавказ» яхача коа тIара оалхазараш леладеча фабрика таханей кхоанеи (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Иллеш, ашараш, халкъара ашараш (нохчий меттала). 9.00 — «Октябро сийрда баьккха мохк» яха радиокомпозици (нохчий меттала). 9.30 — «Школа, дезал, общественность» яха лекторий «Эрсий мотт дукхабезар» яха педагогически общества члена Малакова беседа (эрсий меттала). 9.45 — ДоттагIий оазаш (эрсий меттала). 16.00 — Машарaи дунеи халкъашта юкъе цхьана къахьегари тIехьа лоаттабеча къовсама программа. Карионова беседа (нохчий меттала). 16.15 — «Атеист» яха радиожурнал (гIалгIай меттала). 16.35 — «Советски Эскара бIухоша тхога язду» яха концерт (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш. малхбузехьара секунде 3 — 7 метр чIоагIа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гIолла 18 — 23, Грозне 20 — 22 градус йовхал йолаш хилеи тарлу. Кхоана кхаьла а йолаш, наг - нагахьа екха а екхаш, цхьаццайолча моттигашка лаьгIо догIа а делхаш, бе-беча оагIорахьара секунде 3 — 7 метр чIоагIа мух хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсанна 2 — 7, дийнахьа 11 — 16 градус йовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051. г. Грозный. Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культураи отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 3-74-68; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051. г. Грозный ул. Ленина. 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря —3-34-38; отделов партийной жизнь и культуры — 3-61-46 отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Маяковского, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий». Заказ № 3039.